

Romanos **Pablumi kartanta kaçhan Romapi** **kriyiqkunaman**

Apustul Pablo Corinto pwiblupi kimsa misista karmi, kay kartata kaçharan Romapi kaq kriyiq masinkunaman. Kay kartata kaçhashanqami karan añu 57pi yupay.

Romaqami kusala atun pwiblu karan. Chay pwiblupi mantakuqqami shutiq Nerón. Payqami achka pwiblukunata mantaq. Piru, Pabluqa manaraqmi Romamanqa çhasharaqchu kaq. Chaymi chay pwiblupi taq kriyiq masinkunaman Pabluqa kay kartata kaçharan, Dyuspa rimayninta shumaqta intrakananllapapaq.

Kay kartapimi Pabluqa niran: Tayta Dyuspa rimananta tukuyla intrakar washakashunllapa. Chaqa tukuylami uchayjun kanchikllapa. Piru chaynu karmapismi, Amitunchik Jesucristupi kriyishalami, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa nir, niran (1.1-8.39).

Chaynullami Pabluqa willaranllapapis: Tayta Dyusmi Israel runakunawan tratuta ruraranllapa nir. Piru chaynu paykunawan tratuta rurasha katinllapamapis, Amitunchik Jesucristupi mana kriyinaranllapachu. Chayraykumi kastigakashana karanllapa niran. Piru maydiya, Amitunchik Jesucristupi kriyirllapaqami, paywan kanqallapa nir imami willaran paykunataqa (9.1-11.36).

Chaynullami Pabluqa willaranpis: Amitunchik Jesucristupi kriyiqkunaqami, Tayta Dyus munashanlata rurar ima kawsanqallapa nir (12.1-15.13).

Kay kartallapimi paykunata niranpis: Kusalatami watukushuyllapata munayani nir. Chaymi Españaman riqnu, watukushaykillapa niran (15.14-33).

Chaynullami kay kartanpiqa kusalata saludaran ima paykunataqa (16.1-27).

Pablumi saludakun

¹ Munashay ukniykuna, nuqa Pablutami Tayta Dyus akrrar kaçhamasha Amitunchik Jesucristupa sirbiqnin, chaynulla apustulnin kar, paypa shumaq rimayninta yaçhachikunaypaq.

² Chaqa Tayta Dyusqami unay tyimpullapi paypa kaq rimaqninkunata willaran chay shumaq rimayninqa kaynu nir iskribinanpaq:

³ “Washakuq Wamranshi kay pachaman shamuyanqa washamaqninchik” nir. Chaymantaqami Dyus nishannu, Jesucristuqa nuqanchiknu aychayjunpaq tikrakar Davidpa ayllunkuna kaqmanta nasiran.

⁴ Chaymi wanutinmapis, Santu Ispirituqa pudirninwan kawsachimuran. Chayraykumi yaçhanchikllapa chiqapta Tayta Dyuspa Wamran nir, michka Davidpa ayllunmanta kasha karmapis.

⁵ Chaynu karmi Amitunchik Jesucristo kusata llakipar akramaran apustulnin kanaypaq. Chaymi kaçhamaran tukuy nasyunkunata rir

yaĉhachinaypaq paypi kriyirna kasunanllapapaq. Chaynuqami payqa kusa riqsikashana kanqa.

⁶ Chaynumi qamkunatapis Tayta Dyusqa munar akrashushallapa, Amitunchik Jesucristupi kriyir paypa wamrankunana kanaykillapapaq.

⁷ Chaymi kay kartata kaĉhamuni qamkuna Roma pwiblupi taqkunaman. Chaqa Taytanchik Dyusmi qamkunataqa kusata munar akrashushallapa, allin kaqninkunalana kanaykillapapaq. Chaymi Taytanchik Dyusman, chaynulla Amitunchik Jesucristumanpis mañakuni, llakipar tukuy imapi yanapashunanllapapaq, shumaqta kawsachishunanllapapaq ima nir.

Pablumi Roma pwibluman riyta yarpuran

⁸ Puntataqami kayta willashaykillapa: Uklaw pachakunaman rirmapismi uyapasha kani, qamkunaqashi allita, Amitunchik Jesucristupi kriyinkillapa nir. Chaymi nuqaqa payrayku, Tayta Dyusta kusata payji nini qamkunapaq.

⁹ Chaynulla Amitunchik Jesucristupaq yaĉhachikur, tukuy shunquywan Tayta Dyusta sirbini. Chaqa paymi nuqapaqqa kusa chiqapta yaĉhayan imanumi qamkunapaq mana shaykuq waran waran mañakuyani nirmapis.

¹⁰ Chaynumi imuraspis mañakunilla Tayta Dyus munatinga, mana imapis pasatin imachu shamur watukushunayllapapaq.

¹¹ Chaqa kusatami rikashuyllapata munani, qamkunallata yaĉhachishutiyllapa chay kriyishaykillapamantaqa mas allita kriyiqkunana kanaykillapapaq.

12 Kaynuqami nishunillapa: Qamkunaman shamutiy, Amitunchik Jesucristupi imanutaq kriyishanchikllapanulla ukninchikllapa ukninchikllapa animachinakunallapapaq.

13 Ukniykuna, kaytami yaĉhanaykillapata munani: Kutir kutirmi qamkunaman shamuyta munasha kani nir. Piru kanankamanmi manaraq shamuytaqa puytishachu kani. Chaynumapis, Amitunchik Jesucristupaq tukuy intirupi mana Israel runakunata yaĉhachitiymi, paypi kriyishallapa. Chaymi kananqa qamkunamanpis shamunayani, chaypipis yaĉhachikutiy achkana kriyinanllapapaq.

14 Chaqa tukuyta yaĉhachinaypaqmi kani, griego mana griego runakunata, chay yaĉhaq mana yaĉhaqkunamatapis.

15 Chayraykumi kusata shamuyta munani qamkuna Romapi taqkunamanpis, Dyuspa shumaq rimayninta yaĉhachishunayllapapaq.

Dyusmi Jesucristupi kriyiqkunata washan

16 Manami nuqaqa pinqakunichu Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninta yaĉhachikuytaqa. Chaqa Dyusqami pudirninwan mayqantapis, shumaq rimayninpi kriyiqkunataqa washanqa, puntataqa Israelmanta kaqkunata, chaymanta-shuytaqa mana Israelmanta kaqkunatapis.

17 Chaqa Amitunchik Jesucristupa shumaq rimayninpi kriyishalami, Dyusqa uchanchikmanta pirdunar, kusa allinpaqna riqsimanichikllapa nir intrachimanichikllapa. Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Mayqanpis

allita kriyishanraykulami, kusa allinpaq riqsikar kawsanqa” nir.

Tukuymi uchayjun kanchik

¹⁸ Tukuy runakunami kusala mana allinkunata rurar ima, wakinkunata pantachinllapa Dyuspaq mana intrakananllapapaq. Chaymi Taytanchik Dyusqa piñakur, syilumanta-pacha paykunataqa kastiganqa.

¹⁹⁻²⁰ Chaqa Taytanchik Dyusllami paykunata intrachiran, nuqami kusa allin, kusa puytiq Dyusnikillapa kani nir. Chaynuqami intrachikuran, kay pachata, chaynulla tukuy ima rurashankunawan. Chaymi payllata mana rikarpis, chay tukuy ima rurashanta rikarqa, tukuy yaçhaytana puytinchikllapa Tayta Dyusqa imanunirmapis. Piru tukuy chaykunata yaçharmapismi, wakinkunaqa mana paypi kriyiytaqa munanllapachu. Chaymi, “Mana yaçhashachu kani Dyuspaq” nirmapis, paykunaqa mana washakayta puytingallapachu.

²¹ Chaqa chay runakuna Tayta Dyuspaq yaçharllapapismi, imanuçhi payta adurananpaq kaq chaynutaqa adurayta, payjichikuymatapis mana munashallapachu. Ashwan chaykunata rurananmantaqami mana allinkunata yarpur kawsashallapa. Chaymi shunqunpi mana allin yarpuyininkunarayku, yarpuyinllapapaq tutaparaqpi yupayna kidasha.

²² Chaymi paykunaqa “Kusa yaçhaynijunmi kanchikllapa” nirmapis, ashwan kusa mana intrakaqkunapaq tikrakashallapa.

23 Chaqa Taytanchik Dyus kusa puytiq, chaynulla tukuy tyimpupaq ima katinmapis, aduraytaqa mana munashallapachu. Ashwanmi adurayta munashallapa kay pachapi kaq tukukaq imakunata amituyllapa nirqa. Chaymi adurashallapa runapa, pari q kurukunapa, tukuy kwatru çhakiyjun animalkunapa, aysaçhakar puriq kurukunapa ritratunkunata ima.

24 Chayraykumi Tayta Dyusta mana kasushanllaparayku, chay runakunataqa dijasha munashanllapakunatana rurananllapapaq. Chaymi paykunaqa ukwan ukwan punur, kusa millanaypaq imakunata rurar imana kawsanllapa.

25 Chaynulla chay runakunaqami, chiqap Dyuspi mana kriyinar, payta adurayta mana munar, ashwan chay llulla kaqkunalapina kriyishallapa. Chaynu karmi, Taytanchik Dyustaqa mana adurananllapanachu. Ashwanmi Tayta Dyus rurashankunatana adurayanllapa. Piru Taytanchik Dyusqami munan, chay rurashankunataqa mana adurarchu, ashwan pay payllatana alabanallapapaq. Chaynumi kanqa.

26 Chaymi chay runakuna, Tayta Dyusta adurayta mana munatinllapaqa, payqa dijashana kusa pinqaypaqkunata rurananllapapaq. Chaymi warmikunapis runanwan punuq yupayna warmipurana punur mana allinta ruranakunllapa.

27 Chaynullami ullqukunamapis warminwan punuq yupay ullqupurana punur, mana allin pinqaypaqkunata ruranakunllapa. Chaynu tukurllapami, kusata qischakanllapa munashanllapalata

rurashanllaparayku.

28 Chay uchayjunkunaqami mana imatapis yaĉhayta munanllapachu Dyuspaqqa. Chaymi Tayta Dyusqa paykunamanta akrakaq yupay, paykunalatana dijasha yarpuyinkunapiqa kusa mana allinkunalatana yarpunanpaq. Chaymi kusa saqrakunatana yarpur, paykuna munashanllata ruranllapa.

29 Chaynu karmi tukuy riqchaq pingaypaq uchakunata rurar kawsanllapa. [Chaymi ukwan ukwan pununllapa.] Runa masinkunatami mana allinkunata ruranllapa. Ĉhiqninllapa. Iman kat-inpismi, miĉhanllapa. Runa masinta inbidyanllapa. Wanuchikunllapa. Kusata piñakurmi anyanakunllapa. Llullachinakunllapa. Kusa mana allinkunalata rurayta yarpunllapa. Kusa kwintastiru ima.

30 Runa masinta yanqallamanta uchachanllapa. Tayta Dyustami ĉhiqninllapa. Kusa nubliru tukurmi, ukkunata disprisyanllapa. Paykunalla kusata alabakanllapa. Ukkunata mana allinpaq tikrayta yarpunllapa. Taytanllapakunata mana kasunllapachu.

31 Chaqa paykunaqami mana intrakanar kusala kuchi yupay. Imata arnikurpismi, mana kumplinllapachu. Paykunalapaq imanpipis yarpur, mana ukkunapaqqa yarpunllapachu. Mana ukkunata pirdunanllapachu. Chaynulla mana llakipakunllapa imalamapischu.

32 Piru paykunaqami allita yaĉhanllapa Tayta Dyusmi tukuy chay riqchaq uchayjunkunataqa tukuy tyimpu wanunapaq kastigamanchik nir. Piru chayta yaĉharmapismi mana allinkunata ru-

rar kusata uchakur kawsanllapa. Chay runa masinkuna paykuna yupay mana allinkunata rurur uchakutinllapamaqami, ashwan kusata ali-griyanllapa.

2

Dyusmi tukuyta allita rikar yaçhamaqninchikqa

¹ Piru qamkunamanta uknikillapa mana uchayjun yupay tukur, ukninta uchachar niyanman: “Payqami kusala uchayjun” nir. Chaynu nirqami, ashwan paylla kusa uchayjun kanqa. Chaqa çimatana ukninta willanqa paypis chaynu uchakurlla kawsarqa?

² Yaçhashanchikllapanu, uchakuqkunataqami Dyusninchik karanlata rikar “Qamqa uchayjun kanki” nimayninchikmatapis puytin, pay allinla kar tukuyta rikar yaçhamaqninchik kashanrayku.

³ Piru qam, uknikita uchachar “Qamqa kusa uchayjun kanki” niqqami, mana imanupis washakayta puytinkichu, Dyusninchikpa kastigunmantaqa.

⁴ Imanupiqakish qamqa mana manchakur uchakurlla kawsarqa, Dyuspaqqa kaynuta yarpuyatki: “Dyusninchikqami kusala allin kar, mana das piñakur imaqa kastigamanchikchu” nir. ¡Manami chaynuchu! Ashwanmi uchakuqkunataqa kastigan. Piru payqami kusa llakipakuq kashanrayku yarashuyan, uchaykikunata dijar payman tikrakatki pirdunashunanpaq.

⁵ Piru qamqami, kusa kuchi kar, Dyusman mana tikrakanar bidaykitaqa mana kambyayta

munankichu. Chaymi ashwan mas uchayjunpaqna tikrakayanki. Chaymi Tayta Dyusqa jwisyu diyapi tukuyta allita rikar yachar, kusa manchaypaqtana kastigashunqa.

⁶ Chaqa tukuyninchiktami rikar yaçhamayashunllapa, allinta mana allinta rurasha kashallapamapis.

⁷ Piru wakin runakunaqami mana shaykuq allinlata rurar, Dyusta sirbisha pullakumanchik nir, paywan tukuy tyimpupaq luryanpi kayta yarpunllapa. Chaymi paykunataqa Tayta Dyusqa yanapar tukuy tyimpupaq kawsachinqa.

⁸ Nataq chay mana allinkunata ruraqkunataqami, Tayta Dyusqa kusata piñakur kastiganqa. Chaqa paykunaqami chay tukuy allin kaqmantaqa, Dyus nishantaqa mana imalatapis kasuyta munanllapachu. Ashwanmi munashanllata rurar kawsanllapa.

⁹ Chaynu kashanllaparaykumi michka Israel runakuna, mana Israel runakuna karmapis qischakanqallapa. Chaymi tukuy chay mana allinta ruraqkunapaqqa kusala qischakaykuna, yarpupakuykuna kanqa.

¹⁰ Piru Tayta Dyusqami chay allin ruraqkunataqa allinmi kanki nir, kusata aligriyachir shumaqta kawsachinqa, Israelmanta kaqkunata, chaynulla mana Israelmanta kaqkunamatapis.

¹¹ Chaqa Tayta Dyusqa manami ukmanta, ukmantachu rikamanchikllapa.

¹² Chaymi mayqanpis Moisés mantakushanta mana yaçharpis, imami allin, imami mana allin nir yaçhayar uchakushanraykumi Tayta Dyusqa allita rikar kastiganqa. Nataq Moisés

mantakushanta yaĉhayar uchakuĉkunata-shuypaqa chay mantakuykunallawan Tayta Dyusqa allita rikar yaĉhar, kastiganqa.

¹³ Chaqa Tayta Dyusqami mana chay mantakuykunata uyakuĉkunalatachu allinpaqqa riqsin. Ashwanmi uyakusha karmapis chay mantakuykuna nishankunata kasuĉkunatami, Tayta Dyusqa allinpaqqa riqsin. Chaymi chaynu karnaqa, Dyuswan pullana kanqallapa.

¹⁴ Piru mana Israel runakunamantaqami, wakinkunaqa Moisés mantashankunata mana yaĉharpis, allinta rurar kawsanllapa. Chaqa paykunaqami yarpuyninllapallamanta yaĉhanllapa imami allin, imami mana allin nirmapis.

¹⁵ Chaymi chaynu allinta rurar kawsatinllapaqa, yaĉhanchikllapa paykunapismi shunqunllapapi Dyus munashankunata allita intrakanllapa nir. Chaqa yarpunllapami, allintachu rurayani manaqachu mana nir.

¹⁶ Chay nishushayllapanumi, jwisyu diyapiqa kanqa. Chaqa Amitunchik Jesucristupaq yaĉhachishushayllapanu, payqa yarpuyashanchikkunata rikayanqa. Chaymi ukkunata washayanqa. Nataq ukkunataqa uchakushanllaparayku kastigayanqa.

Israel runakunami Moisés mantakushanta mana kasushallapachu

¹⁷ Israelmanta kaq runa masiy, qamqami ninki: “Nuqaqami Israel runa kar, Moisés mantakushankunata yaĉhakushayrayku Dyusqa

masta munaman” nir. Piru chaynuqami ninki kusata alabakarla.

¹⁸ Chaynulla Moisés mantakushanta yaçhakushana karqami ninki, “Tayta Dyus munashantaqami allita intrakanina” nir.

Chaymi Moisés mantakushankunata yaçhakushana karqa, yarpunki Tayta Dyus munashankunalata intrakarmi, kwintata qukani imataq allin nir.

¹⁹ Chaynullami ninkipis: “Chay mana yaçhaqkunaqami mana rikakuq yupay katinllapa, yaçhachiyta puytini, amana tutaparaqllapi yupay purinanllapapaq” nir.

²⁰ Ninkipismi: “Moisés mantakushankunata allita yaçhaq karmi, Dyus munashanta allita intrakayani. Chaymi chay wamritukuna yupay kar, mana yaçhaqkunata yaçhachiyta puytini: ‘Imataq allin, imataq mana allin’ nir. Chaqa Moisés mantakushanraykumi yaçhayta puytinchik Dyus munashantaq”.

²¹ Piru allita intrakar yaçhachikurqa, çimaraykutaq chay yaçhachikushaykitaqa mana kasunkiqa? Chaqa qamqami yaçhachikunki: “Ama suwakuyllapachu” nir. Piru çimaraykutaq suwakunkiqa?

²² Yaçhachikunkipismi: “Ukpa warminwanqa manami allinchu pununapaq” nir. Piru, çimaraykutaq ukpa warminwan pununkiqa? Runakuna rurashan amitunllapakunatapismi kusata çhiqninki. Chaynu chaykunata çhiqnirqa, çimaraykutaq chay amitunllapapa wasinkunaman yaykunki iman kaqkunata suwakuqqa?

²³ Kananqami Moisés mantakushanta allita yaçharqa, kusata alabakanki. Piru chay

mantakuykunata mana kasurqami, Dyusmanta burlakayanki.

²⁴ Chayraykumi Dyus nitin iskribikashakunapi nin:

“Qamkuna Israelmanta kaqkuna mana allinkunata rurashaykillaparaykumi, chay uklawmanta kaq runakunaqa, Dyus-ninchikpaq mana allinta rimanllapachu” nir.

²⁵ Qammi Dyuswan kanaypaq nir chay siñal kustumrita ruranki. Chaynu chay siñal kustumrita rurar, Moisés mantakushanta mana chiqapta kasurqami, yanqallana chay siñaltaqa * rurashayki kanqa.

²⁶ Chay mana Israelmanta runakunaqami chay siñal kustumritaqa mana ruranllapachu. Piru allita Dyus munashanta rurarllapaqa, ¿manachu Dyuspaqqa chay siñal kustumrita rurasha yu-payna kanqallapa?

²⁷ Chay paykunaqami, Dyus munashanta rurasha kar, Dyuswanna kanqallapa. Chaymi Dyuspaqqa mas allinna kanqa qammantaqa. Chaqa qamqami, chay siñal kustumrita rurasha karmapis, Moisés mantakushantaqa chiqaptaqa mana kasunkichu.

²⁸ Ma chaynu katinga ¿mayqankunataq Dyuspa chiqap wamrankunaqa kanqa? Manami kwirpunchikpi siñal kustumrita

---

* **2:25** Siñal kustumriqa chay Israel pwiblumanta runakunaqqa kaynu kaq: Uk ullqu wamritu nasishanmanta-pacha uchu diyayjunna katinga, uk siñalsituta ruraqllapa chay wamritupa kwirpunpi, payqa Dyuswanna kananpaq nir.

rurashanchikraykuchu chiqap wamrankunaqa kanchikllapa.

²⁹ Chaqa Moisés tukuy mantakushankunata kasunasha kashamapis, manami chayqa washamayninchikta puytiranchu. Ashwan Dyuspi allita kriyishalami, Santu Ispiritu yarpuyinchikpi siñalamaqninchik yupay intrachimanichik Dyuspa wamrankunana kanchikllapa nir. Chaynu Dyuspaq kashallapaqami, runakunaqa mana alabamashunllapachu, ashwan Taytanchik Dyusmi kusa allinna kankillapa nimashunllapa.

3

¹ Piru chaynu nishutiyqakish qamqa yarpuyatki, chaqa ¿imatataq sirbiman Israel runa kar, chay siñal kustumrita rurashayqa? nir.

² Amami chaynutaqa yarpuychu. Chaqa Tayta Dyus munar akrashushanllaparaykumi, rimaynintaqa puntata unay rukuykillapakunata intrachiran, wakinkunata intrachinanllapapaq.

³ Piru chaynu katinmapismi, wakin Israel masikikunaqa Dyusninchik washananllapapaq nir tratuta rurashantaqa mana kwintacharanllapachu. Chaynu mana kwintachatinllapamapismi, Dyusninchikqa chay tratuta rurashantaqa allita kumpliyanqa.

⁴ ¡Chaqa tukuy runakuna ima nishanta mana kumplitinmapismi, Tayta Dyusqa imanü yanapananllapapaq, chaynulla imanü ruramanallapapaq nir arnimashanchikllapataqa, allita tukuyta kumpliyanqa! Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu nin:

¡Tayta Dyus, qam rimatkimi
 tukuy uyashuqkuna yaçhanqallapa, chiqap-
 tami rimanki!
 ¡Chaymi tukuy musyashuqkunata binsir,
 uyarachinki! nir.

⁵ Piru Tayta Dyus llakipakuq kashanraykumi, ukkunaqa yarpuyninllamanta kaynu ninllapa: Uchakurlla kawsatiymapis Tayta Dyus llakipamaqta wakinkuna rikarmi, ninllapa: Dyusqami kusala allin llakipakuq nir. Chaynu uchakushayrayku ukkunaqa Dyusqa llakipakuq nir intrakatinga, manami allinchu kanqa Dyus kastigamananpaqqa michka uchakutiymapis nir.

⁶ ¡Piru manami chaynuchu! Chaqa Dyus tukuy nishanta mana kumplirqa, ¿imanunari jwisyu diyapiqa tukuyta allita rikar yaçhanqa?

⁷ Piru uk uchakusha karmapis, washakayta munar niyanmanllaraq: “Llullakushayraykumi Dyusta masta alabar ninllapa: ‘Dyusqa mana llullachu’ nir. Chaymi chay llullakushaypaqqa, mana allinchu kastigamananpaqqa” nir.

⁸ Nishaykillapa: Chaynu rimarqami, paylla llullachikayan. Chaqa ashwan chaynu rimaqkunaqami, llullakur ukkunata ninpis: “Kusata uchakushamapismi, Dyusqa kusala llakipakuq kar, mana kastigamanchikchu” nir. Chaynulla ninllapapis: “Pablupis nuqakuna yupaylla yaçhachikun” nir. Chaymi chaynu llullakur yaçhachikuqkunataqa, Dyusqa kusa manchaypaqta kastiganqa.

Tukuymi uchayjun kanchikllapa

9 ¡Ma yarpushunllapa! ¿Nuqanchikkuna
 Israelmanta kashanchikllaparaykuchu,
 wakinkunamantaqa kusa mas allin kashunllapa?
 ¡Manami! Chaqa yaĉhachishushayllapanu
 Israelmanta kaqkuna, chaynulla chay mana
 Israelmanta kaqkunamapismi tukuy uchayjun
 kanchikllapa.

10 Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi
 kaynu nin:

“Dyuspaqqa manami uklamapis kanchu allinta
 ruraqqa.

11 Manami uklamapis kanchu Dyuspaq yarpuqqa.
 Chaynulla Dyuspaq intrakayta munaqqa
 manami kanchu uklamapis.

12 Chaqa tukuymi Tayta Dyusmanta
 chiqanchakar,
 mana allinpaqna tikrakashallapa.

Chaymi mana uklamapis kanchu allinta ruraqqa.

13 Chay mana allinta ruraq runakunapa kunkan-
 qami,
 imanutaq uk wanur pampakashan kiĉhalla
 kar kusalata asyan, chay yupay.

Chaymi das imatapis saqrata riman.

Chaynullami qallunllapapis kusala llulla
 katin,
 shiminllapapi largu kurupa bininunta pakaq
 yupay.

14 Aqrunllapapismi kusa saqrata ayaq yupay
 katin,
 runa masinllapakunamatapis kusalata
 musyanllapa ima.

15 Ĉhakinllapakunapismi kusa utqaylla purin

ukkunata mana allinta rurar wanuchinanllapapaq.

16 Chaynullami mayta rirllapapis achka runakunata qischar ima llakichinllapa.

17 Chaqa manami mayqanwanpis shumaqta kawsaytaqa yaçhanllapachu.

18 Chaymi Tayta Dyusta manchar kasuyamatapis mana yarpunllapachu” nir.

19 Chaynumi Dyus nitin iskribikashakunapiqa intrachimanchik Israelmanta kaqkunapis uchayjun kanchikllapa nir. Chaqa manami mayqanpis tukuy mantakuytaqa kumpliya puytishachu. Chaymi jwisyu diyapiqa, Dyusta mana ima nishaq nir yaçharchu tukuyta Israelmanta kaq, chaynulla mana Israelmanta kaqkunamapis kastigakasha kanqallapa.

20 Chaymi Moisés mantakushankunata michka kumplishaq nisha katinllapamapis, Dyusqa mana mayqantapis ninqachu: “Mananami uchayjunnachu kanki” nirqa. Chaqa chay mantakuykunaqami intrachimanalapaq karan: “Kusa uchayjun kanchikllapa” nir.

Jesucristupi kriyishami Dyusqa pirdunamanchikllapa

21-22 Piru kananqami Tayta Dyusqa intrachimanchikllapa, mananashi chay unay mantakuykunata kasurnachu washakayta puytinchik nir. Ashwanmi Jesucristupi kriyishalana mana uchayjunpaqnachu riqsir, tukuy Israelmanta kaqkunata chaynulla mana

Israelmanta kaqkunamatapis washamanchikllapa. Chaqa chaypaqmi Dyuspa rimaqnin Moisés, chaynulla wakin rimaqninkunapis Dyus nitin iskribiran. Chay iskribishankunaqami niyaq: “Uk washakuq shamurshi, tukuyla paypi kriyiqkunataqa washar, Dyuswan pullachamayashunllapa” nir.

²³ Chaymi nishaykillapapis: Tukuylami uchakusha karanchikllapa nir. Chaynu karmi kusa allinla llakipakuq Dyusninchikpa naypanmantaqa karupllapi karanchikllapa.

²⁴ Piru chaynu kashallapamapismi, Jesucristo uchanchikllapapaq pagrakuq yupay wanuran Tayta Dyuswan pullachamanallapapaq. Chaymi kananqa Taytanchik Dyusqa dibaldila mana imawan pagrashalamapischu llakipar uchanchikllapamantaqa pirdunamanchikllapa.

²⁵ Chaqa Tayta Dyus munatinmi Jesucristo yawarninta ichar wanuran. Chaynu wanurmi chay uchanchikllapawanqa payna kidaran. Chaynuqami Jesucristupi kriyiqkunataqa Tayta Dyusqa manana kastigamanallapapaqnachu. Chaynuqa kwintata qukanchikllapa, Tayta Dyusqa tukuyla uchata mana chaynulaqa dijanchu nir. Chaynu katinmi chay unay runakuna, manaraq Jesucristo shamuyatin uchakurmapis Tayta Dyuspi kriyitinllapalami payqa llakiparan.

²⁶ Chaynullami kanan tyimpukunapis Tayta Dyusqa uchanchikkunamanta pirdunamanchikllapa, Wamran wanushanrayku. Chaymi Jesucristupi tukuy kriyiqkunata pirdunatinga, kwintata qukanchikllapa: Tayta Dyusqami maydiyapis

kusa allinla kar, rikar yaêhar manana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa nir.

27 Chaynu Tayta Dyus rurasha katinga, ¿imapaqtaq sirbin alabakanallapapaqqa? ¿Alabakaytachu puytinchik Moisés mantakushanta kasushanchikrayku? ¡Manami! Chaqa Jesucristupi kriyishallapalami, Tayta Dyusqa uchanchikkunamanta pirdunamanchikllapa. Chaynu katinmi mana sirbinnachu imapaqpis alabakanallapapaqqa.

28 Chayraykumi yaêhanchikllapa Jesucristupi kriyishallapalami Tayta Dyusqa uchanchikmanta pirdunamanchikllapa, mana Moisés mantakushankunata kasushanchikraykuchu nir.

29 Chaqa Tayta Dyusqami mana, Israelmanta kaqkunapa Dyusninlachu. Ashwanmi Wamran Jesucristupi tukuy kriyiqkunapaqa, Israelmanta kaqkunapa, chaynulla mana Israelmanta kaqkunapamapis Dyusnin.

30 Uk Dyusla kashanraykumi Jesucristupi tukuy kriyiqkunataqa uchanchikmanta pirdunamanchik, chay siñal kustumrita rurasha kasha, chaynulla mana rurasha kashallapamapis.

31 Piru chaynu pirdunamashallapaqa, imanupi yarpuchuwannllapa Dyus nitin Moisés mantakushankunaqami manana sirbinnachu nir. ¡Manami allinchu chaynu yarpunallapapaqqa! Ashwanmi Jesucristupi kriyirqa, Dyus nitin Moisés tukuy mantakushankunataqa kumplisha yupayna kanchikllapa.

4

Dyusmi Abrahamtaqa pirdunaran kriyishan-raykula

¹ Ma yarpushunllapa, nuqakuna Israel runakunapa unay rukuyllapa Abrahamta, Dyus allinpaq riqsishanpaq.

² Tayta Dyusqami Abrahamtaqa kriyishan-raykula allinpaqqa riqsiran. Chaqa Abrahamqa trabajaq yupay, Dyuspaq allinlata rurasha karqami paylla alabakayta puytinanta. Piru mana allinlata rurayta puytishanraykumi mana paylla alabakaytaqa puytiranchu.

³ Chaynu katinmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Abrahamqami Tayta Dyuspi allita kriyishanraykula mana uchayjunpaqnachu riqsikaran” ✧ nir.

⁴⁻⁵ Ma allita yarpushunllapa: ¿Uk runa mana trabajarqachu pagrakayta puytin? ¡Manami! Chaynullami nuqanchikkunapis Tayta Dyuspi mana kriyirqa, mana niyta puytishunchu “Tayta Dyus washamay” nirqa. Ashwanmi Tayta Dyusqa mayqan kusa uchayjun katinmapis washanarqa, llakipar dibaldila washan. Chaymi ashwan, Jesucristo washamaqninchik nir kriyishala, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa.

⁶ Chayraykumi runakuna uchakusha kar, kriyishanraykula Dyusqa, dibaldila llakipatin kusata aligriyanqa nir, chay unay gubyirnu Davidpis

⁷ kaynu niran:
“Kusa shumaqmi kanqa

✧ 4:3 Gn 15.6

mayqan uchakusha katinmapis

Tayta Dyus uchankunamanta pirdunatinga.

⁸ Chaynulla kusa shumaqmi kanqa chay runaqa, Tayta Dyus uchankunata mana kwintachat-inqa” ✧ nir.

⁹ ¿Chaynuqachu kusa shumaqqa kanqa chay siñal kustumrita rurasha kaqkunala? ¡Manami! Ashwan Tayta Dyuspi kriyirmi shumaqqa kanqalapa, mana chay siñal kustumrita rurasha kaqkunapis. Yaçhashanchikllapanu, Abrahamtami Tayta Dyusqa mana uchayjunpaq riqsiran, paypi kriyishanraykula.

¹⁰ Chaynuqa ¿ima tyimpupitaq Tayta Dyusqa chaynuta riqsiran Abrahamtaqa? ¿Siñal kustumrita rurashana katin, manaqachu manaraq rurayatin? Ashwanmi manaraq chay siñal kustumrita rurayatinraq, allinpaqqa riqsiran.

¹¹ Chaymi chay siñal kustumrita manaraq rurayatinmapis, Tayta Dyusqa Abrahamta kusa allinpaq riqsir kaynu niran: “Siñal kustumrita ruray” nir. Chaynu nitinraqmi, Abrahamqa chay siñal kustumrita ruraran, ama maydiyapis qunqananpaq, Dyusmi allinpaq riqsimasha paypi kriyishayraykula nir. Chaymi Abrahamqa intrachimanchik, Tayta Dyuspi kriyirlami Dyuspaqqa allin kanchik nir. Chaynu Abrahampaq yarpurqa, allita yaçhanchikllapa Tayta Dyusmi chay siñal kustumrita mana rurasha kaqkunatapis allinpaq riqsin paypi kriyitinga nir.

¹² Abrahamqami siñal kustumrita rurasha kaqkunamatapis intrachimanchikllapa, Dyuswanqami allin kanchik paypi kriyirla, mana

---

✧ 4:8 Sal 32.1-2

siñal kustumrita rurarlachu nir. Chaqa imanutaq Abrahammaqa manaraq siñal kustumrita rurayatinraqchu Tayta Dyuspi kriyishanraykula, allinpaq riqsiran.

Abrahammi allita kriyishanrayku Dyus arnishanta ayparan

¹³ Abrahamqami kusata kriyiran. Chaymi Dyusninchikqa aylluntinta arniran tukuylla kay pachaqa paykunapa makinpina kananpaq nir.

* Piru manami, Moisés mantakushankunata kasushanraykuchu chaynuqa arniran. Ashwanmi arniran, allita Dyuspi kriyishanraykula. Chaynu kriyitinmi, Tayta Dyusqa uchankunamanta llakipar kusa allinpaqna riqsiran.

¹⁴ Chayraykumi mayqanpis Tayta Dyuspi allita kriyirlami, tukuy arnishankunamatapis aypayta puytinllapa. Chaqa Moisés mantakushankunata kasur washakananllapapaq katinga, kriyirila washakanallapapaq nir arnimashanchikllapaga yanqalla kayanman.

¹⁵ Piru Tayta Dyus, Moiesta mantakuykunata qushanta kasushaq nir yarpurmi mas uchakushana rikarinllapa. Chayraykumi Tayta Dyusqa kusalata piñakurna kastiganqa paykunataqa.

¹⁶ Chaymi Tayta Dyusqa Abrahamta arnir yanaparan, paypi kriyishanrayku. Chaynullami nuqanchikkunatapis arnir dibaldila yanapamanchikllapa kriyishanchikraykula. Chaynuqami Abrahamqa tukuy kriyiqkunapaga

---

* **4:13** Gn 17.4-6; 22.17-18.

taytanchikllapa yupayna kar intrachimanchikllapa, imanumi Tayta Dyuspi kriyishala allinpaq riqsimanchik nir. Chaqa Dyusninchikqa manami yanapanchu Moisés mantakushanta kasuqkunalataqa. Ashwanmi yanapan Abraham yupay Dyuspi allita tukuy kriyiqkunalata.

¹⁷ Chaqa Abrahamqami allita kriyiran: Tayta Dyus rimayninlawan mana imapis kayashanmanta tukuy imata rurayta puytin nir. Chaynulla kriyiranpis: Wanushakunamatapis kawsachimun nir. Chaynu kriyishanpaqmi Tayta Dyusqa niran: “Qammantami achka ayllukuna kanqa. Chaymi taytan yupay kanki” nir. Chaynu nitinmi Abrahamqa kriyiran.

¹⁸⁻¹⁹ Chaqa Tayta Dyusqami Abrahamta nisha karan: “Warmiki Sararaykumi uk wamrayjun kanki” nir. Piru Saraqami mana wamrakuq warmichu karan. Chaynu Abraham mana wamrayjun karpismi, Tayta Dyus nishanta kriyiran. Piru manami dasqa wamrayjunchu karan. Ashwanmi kusa achka añuta yaranan, Tayta Dyus nishannu kumplikananpaqqa. Chaymi ashwan Abrahamqa warmin Sarawan yaqqana syin añuyjun karanllapa. Chaynu kusa rukuna karllapa wanunanllapapaqna kar, Sara mana wamrakuq katinpismi, Tayta Dyus nishanlapi mana shaykuq kriyiran. Chaymi rukuna katinllapamapis Tayta Dyus nishannu, Saraqa wamrakusturanna. Chaynumi achka pwiblukunapa taytanllapa yupayna karan.

²⁰ Chaqa Abrahamqa kusa allita kriyisha karan: Tayta Dyusmi chay arnimashanta chiqapta qumanqa nir. Chaymi tukuy nishanpi mana

shaykuq kriyir, Dyusta kusata alabaran.

²¹ Chaqa kusatami yarpukusha karan: Tayta Dyusmi kusa pudirniyjun kar, tukuy chay arni-mashantaqa rurayta puytin nir.

²² Chaynu kriyishanpaqmi Tayta Dyusqa Abrahamta kusa allinpaqna riqsiran.

²³ Piru Abraham, Tayta Dyuspi kriyishanrayku allinpaq riqsisha nirqami, mana Abrahamlapaqchu chaynuqa niyan.

²⁴ Ashwanmi chaynuqa nin, kanan nuqanchikkuna tukuy paypi kriyiqkunapaqpis. Chaqa nuqanchikkunapismi, Tayta Dyus, Amitunchik Jesucristuta wanushanmanta kawsachimusha chay paypi kriyinchikllapa.

²⁵ Chaqa Jesucristumi wanuran uchanchikllaparayku. Chaymantaqami chay wanushanmanta kawsachimuran, mana uchayjunpaqna riqsimanallapapaq.

5

Jesucristuraykumi mana uchayjunnachu kanchik

¹ Jesucristupi kriyishalami, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsimanchikllapa. Chaqa Amitunchik Jesucristo shumaqchamashanchikrayku, Dyuswanqa kusa shumaqna kanchikllapa.

² Chaynu kriyishallapami, Tayta Dyus kusa allin kar, mana imawan pagrasha imachu dibaldila uchanchikllapamanta llakipar kusa allinpaq riqsimanchik. Chaymi paylapi kunfyakar kusata aligriyanchikllapa, maydiyaqa kusa shumaqna kashunllapa pay kayashanpi nir.

³ Chaynu karqami, chay qischakaykuna katin-pis aligriyashunllapa. Chaqa yaĉhashanchikllapanu, chay qischakaykunaqami yaĉhachimanchikllapa maydiyapis chay kriyishanchiknulla shachinakunallapapaq nir.

⁴ Chaymi chay kriyishanchiknulla waran waran shachinakushaqami, Dyusqa nimashunllapa allinmi kankillapa nir. Chaynu nimashallapami nuqanchikkunaqa chiqapta kunfyakanchikllapa maydiyaqa kusa shumaqna paywan kashunllapa nir.

⁵ Chaymi chay kunfyakayashanchikqa mana yanqallachu kasha nir yaĉhanapaqqa, Tayta Dyusqa Santu Ispiritunta qumashanchik. Chaqa payqami intrachimanchik tukuyta kusata munamanchikllapa nir.

⁶ Unaymantami nuqanchikkunaqa mana imanupis washakayta puytiranchikllapachu, chay mana allinta rurashanchikrayku. Chaymi Tayta Dyusqa munashan tyimpupi, Wamran Jesucristuta kaĉhamutin nuqanchikkunarayku wanuran, michka payta mana kasur uchakusha kashallapamapis.

⁷ Yaĉhashanchikllapanu manami mayqan runapis, runa masinpaq wanuyta yarpunmanlamapischu. ¿Piru imanupi uk runapa kusa allin, kusa munashan runa masin katinmaqa, nuqa qampaq wanushaq niytachu puytiyanman?

⁸ Piru imanutaq ashwan Amitunchik Jesucristumaqa wanuran nuqanchikkuna manaraq kriyir uchayjun kashanchikmanta washamanallapapaq. Chaynuqami wanuran, Tayta Dyus allita intrachimanchiknulla kusata

munamanchikllapa nir.

⁹ Chaqa Jesucristo yawarninta iCHAR wanushan-raykumi, Tayta Dyusqa uchanchikkunamanta pirdunar mana uchayjunpaqna rigsimashanchik. Chaymi chiqapta yaCHAYANCHIK, jwisyu diyapiqa Tayta Dyusqa manana tukuy tyimpupaq kastigamashunllapanachu nir.

¹⁰ Chaqa nuqanchikkunaqami uchanchikllaparayku Tayta Dyuspaqa kuntran kar, mana pullan kayta puytiyashallapamapis, ashwan Wamran Jesucristuta kaCHAMURAN wanur paywan pullachamanallapapaq. Chaymi chiqapta yaCHANCHIKLLAPA, Jesucristo kawsamushanrayku washamashunllapa tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq nir.

¹¹ Chayraykumi ama aligriyashunllapachu tukuy tyimpupaq washamashanchikllapa chaylapaqa. Ashwanmi aligriyashunllapa Amitunchik Jesucristo wanur kananmanta-pacha Tayta Dyuswan kusa shumaqtana pullachamashanchikllapa nir.

Adanraykumi wanunchik Jesucristuraykumi kawsanchik

¹² Kusa unay tyimpupimi, Taytanchik Dyus punta runata rurashan Adán shutiqaqa, pay willashanta mana kasurchu uchakur, rukuyarna wanuran. Chaymi Adán uchakushanmanta-pacha, tukuy nuqanchikkuna uchayjunllana kar wanunchikllapa.

¹³⁻¹⁴ Chaqa Adanqami Dyus willashantaqa mana kasurancho. Chaymi paypa aylunkunamapis uchakurlla wanuranllapa

manaraq Moisés mantakushankuna katinmapis. Chaynumi Adanmanta-pacha Moiseskaman uchakurlla kawsaranllapa. Piru paykunaqa manami Adán yupay, Dyus willashanta mana kasurchu uchakur wanuranllapa. Chaynumi Adán uchakushanraykuqa uk washakuq shamuyanqa nir yaçhanchikllapa. Piru payqami shamuyan washamanallapapaqna mana uchakuqnachu.

Adanqami Jesucristuwanqa mana chayllachu

¹⁵ Chaqa Adán uchakushanraykumi, tukuyla mana puytiranchikllapachu chay wanuymanta washakaytaqa. Ashwan Tayta Dyuslami kusata munamarninchikllapa wanunallapamantaqa mana imawan pagrasha imachu dibaldila washamashanchikllapa. Chaqa Jesucristo wanushanraykumi, Tayta Dyuslla munar uchanchikkunamanta llakipamanchikllapa tukuyla paywan kusa shumaqtana kawsanal-lapapaq.

¹⁶ Adán uchakushanmanta-pachami tukuy runakuna uchakurlla kawsaranchikllapa. Chaymi Tayta Dyusqa kastigamanallapapaqna karan. Chaymantami ashwan Jesucristo wanushanrayku, Tayta Dyusqa tukuy mana allinta rurar uchakushanchikmanta llakipar, mana uchayjunpapaqna riqsimashanchikllapa.

¹⁷ Adán uchakushanraykumi tukuy tyimpupaq wanunallapapaq karan. Piru ashwan Jesucristo wanushanraykumi, Tayta Dyus uchanchikmanta mana imawan pagrasha imachu, dibaldila

pirdunamashanchikrayku tukuy tyimpupaq paywan pullana kawsashunllapa.

¹⁸ Adán uchakushanraykumi, wanur tukuy tyimpupaq kastigakanallapapaq karan. Piru ashwan Jesucristo allinta rurar wanushanraykumi, Tayta Dyusqa uchanchikmanta pirdunar, mana uchayjunpaqna riqsimarninchik tukuy tyimpupaqna kawsanallapapaq niran.

¹⁹ Chaynulla Adán, Tayta Dyusta mana kasushanraykumi, tukuyla uchakurlla kawsaranchikllapa. Piru Jesucristo, Tayta Dyusta allita kasur wanushanraykumi, kusa allinpaq riqsimanchikllapa.

²⁰ Tayta Dyus, Moisesta mantakuykunata qushanqami, mana washamanapaqchu karan. Ashwanmi intrachimanalapaq karan tukuyimi uchayjun kanchikllapa nir. Piru chaynu intrakarmapismi, uchakurlla kawsaranchikllapa. Chaynu kashallapamapismi, Tayta Dyusqa kusa allinla kar uchanchikmanta pirdunar kusa allinpaqna riqsimaranchikllapa.

²¹ Chaynumi tukuyla uchakushanchikrayku wanunallapapaqna karanchikllapa. Piru Jesucristo wanushanraykumi, Tayta Dyusqa kusala llakipakuq kar, tukuy uchanchikkunamanta pirdunamaranchikllapa. Chaymi Amitunchik Jesucristupi allita kriyishaqa tukuy tyimpupaqna paywan kawsanapaq nimaranchikllapa.

6

Jesucristupi kriyirnaqa ama uchakushunllapachu

1 Ma, ¿allinchu kanqa kaynuta yarpunapaq: Tayta Dyusmi kusa allin kar uchanchikmanta llakipamashanchiknulla, uchakurlla kawsashapis qashan masta llakipamayashunllapa nir?

2 ¡Manami chaynuchu! ¡Ashwan imanutaq uk runa wanushana karqa manana uchakuyta puytinnachu, chaynumi mana uchakur kawsanapaqnachu kanchikllapa!

3 ¿Manachu qamkunaqa yaçhankillapa, Jesucristupi kriyir shutikurqa paywan pulla uchapaqqa wanusha yupayna kanchik nir?

4 Chaynullami Jesucristupi kriyir shutikuyanaqa, paywan pulla pampakaq yupayna karanchikllapa. Shutikurna-shuypaqami, mushuqmanta kawsamuq yupayna karanchikllapa. Chaqa imanutaq Jesucristuta, Tayta Dyusqa kusa pudirninwan kawsachimuran, chaynullami nuqanchikkunatapis uchanchikpaq wanusha yupay kashallapamapis yanapamashanchikllapa, mushuq bidapina kawsanallapapaq.

5 Jesucristuwan pulla uchanchikpaq wanusha yupayna karqa, mana uchakur kawsanapaqnachu kanchikllapa. Chaynu paywan pulla wanushanchikmanta kawsamusha karnaqami, pay yupayna kusa allinkunata rurar kawsanapaqna kanchikllapa.

6 Chaqa yaçhashanchikllapanumi Amitunchik Jesucristo wanuran, uk kruspi klabatinllapa. Chaymi pay wanushannu, nuqanchikkunapis uchanchikpaqqa wanusha yupayna kar, chay unay mana allinkunata rurayashanchikkunataqa amana rurashunllapanachu. Chaynuqami

manana uchapa sirbiqninna kar, allinkunalatana rurayta puytishunllapa.

⁷ Chaqa yaĉhashanchikllapanu, uk runa wanushana karqami manana imatapis rurayta puytinnachu.

⁸ Chaymi nuqanchikkuna, uchanchikkunapaq Amitunchik Jesucristuwan pulla wanusha yupayna karqa, allita yaĉhar kunfyakanchikllapa, paywan pullanami maydiyapis kawsashunllapa nir.

⁹ Chaqa yaĉhanchikllapapis Jesucristumi wanushanmanta kawsamuran tukuy tyimpupaqna kawsananpaq nir. Chaymi chay wanuyqa manana qashanqa tarinqanachu.

¹⁰ Chaqa payqami uk kutilana uchanchikku-narayku wanuran. Chaymanta wanushanman-taqa tukuy tyimpupaqna kawsamuran Taytan Dyuswan pullana kawsananllapapaq.

¹¹ Chaynumiri qamkunapis uchapaqqa wanusha yupayna yarpuyllapa. Chaynuqami, ashwan Amitunchik Jesucristuwan pullana kar, Tayta Dyuslapaqna kawsar allinkunalatana rurayta sirbiyllapa.

¹²⁻¹³ Chayrayku chay mana allin yarpuynikillapakunata dijar, kwirpuykillapata tantyakachir, amana ima mana allintaqa rurayllapanachu. Ashwan-ari tukuy kwirpuykillapata, yarpuynikillapamatapis Dyuspa makinman ĉhurayllapa, pay munashannula imatapis karanlata ruray kawsanaykillapapaq. Chaqa uchapaqqami wanur kawsamusha yupayna kankillapa.

¹⁴ Chaynu katkillapaqami, chay uchakuchishuqllapaqa, mana imanupis

uchakuchishuyllapata puytinganachu. Chaqa Tayta Dyus kusalata llakipashushanllaparakumi, manana Moisés mantakushanta kasur kawsanaykillapapaqnachu kankillapa.

Dyuspa sirbiqnin kashunllapa

¹⁵ Yaêhashanchikllapanu Moisés mantakushankunaqa mana washamayninchikta puytiqchu. Piru kananqami Amitunchikpi kriyisha, payqa uchakushamapis llakipamanchik. ¿Chaynu katingachu, uchakurlla kawsashunllapa? ¡Manami!

¹⁶ Chaqa allitami yaêhanchikllapa, uk runa patrunpi trabajaqqami chay pay nishannulla imatapis rurán. Chaynu qamkunapis Tayta Dyuslata patrunkillapata yupay kasutkillapaqami, payqa uchaykillapamanta llakipashunqallapa, allinlatana rurar kawsanaykillapapaq. Nataq dyabluta kasur, uchakurlla kawsarqami tukuy tyimpupaq Dyusmanta chiqanchakar wanunkillapa.

¹⁷ Piru qamkuna, chay yaêhachishushanllapamanta tukuy shunquykillapawan allita kriyirqami, manana chay uchakunapa sirbiqninnachu kankillapa. Chayraykumi, qamkunapaq kananqa Tayta Dyusta kusata payji nini.

¹⁸ Chaqa Tayta Dyus yanapar tukuy uchakunamanta chiqanchashushallapa katinmi, manana uchakur imachu pay munashannu allinlatana rurar kawsayankillapa.

¹⁹ Chaymi kaykunata willashunillapa allita intrakar amana uchakurllachu kawsanaykillapapaq. Chaqa mana chaynu yaêhachishutiylapapaqami,

mana allita intrakarchu uchakurlla kawsayanki-manllapa. Chaqa imanutaq unaymaqa kusa mana allin imakunataqa dasla ruraq kankillapa, chaynullami ashwan kananqa Tayta Dyuslatana kasur imatapis kusa allinlatana rurar kawsayllapa.

²⁰ Chaqa unay uchakurlla kawsarqami, chay uchakunapaqa sirbiqnin kar, mana shumaq allinta kawsaytaqa puytiraykillapachu.

²¹ Piru chaynu uchakutkillapaqachu, ¿imallapaqqa sirbishuranllapa? ¡Manami! Ashwan tukuy tyimpupaq wanunaykillapapaqna karaykillapa. Chaymi kananqa chay rurashaykillapata yarpur, kusata pingakunkillapa.

²² Piru kananqa qamkunaqa manana uchapa sirbiqninnachu kar, ashwan kananqa Tayta Dyuspa sirbiqninkunana tikrakashaykillapa. Chaqa chayqami kusala shumaq kar, yanapamanchik kusa allinlana kanallapapaq. Chaymi Tayta Dyusqa tukuy tyimpupaq kawsaytana qumashunllapa.

²³ Piru uchakurlla kawsarllapaqami tukuy tyimpupaq wanushunllapa. Nataq Amitunchik Jesucristupi kriyishallapaqami, Tayta Dyusqa llakipamashunllapa dibaldila, paywan pulla tukuy tyimpupaqna kawsanallapapaq.

7

Jesucristupi kriyiqkunaqami manana ministinnachu unay mantakuykunataqa

¹ Ukniykuna, qamkunaqami allita yaçhankillapa Moisés mantakushankunataqa

wanunakalaman kasunapaq karan nir. Chaymi mayqanpis wanushana karqa manana kasuyta ministinnachu chaytaqa.

² Chay mantakuykunamanta ukqami kaynu nin: Uk warmi runayjun karqashi, chay runanllawan kawsanqa maydiya wanunankaman nir. Piru maydiya runan wanutingashi, chay warmiqa paylana kashanrayku ukwan kasaraytapis puytinga.

³ Chaqa chay warmipa runan kawsayatinlla, uk runawan karqa Dyusmantaqa uchakuyan. Piru chay warmipa runan wanushana katin, uk runawan kasararqami, Dyusmantaqa manana uchakuyannachu nir.

⁴ Ukniykuna, yarpushunllapa: Uk runa wanushana karqami, manana kasuyta ministinnachu Moisés mantakushantaqa. Chaynullami nuqanchikkunapis, uchanchikpaq Jesucristuwan pulla wanusha yupayna karmi, washakanapaqqa mana ministinchiknachu Moisés mantakushankunataqa. Ashwanmi Jesucristo wanur kawsamushanrayku paypana kanchikllapa, Tayta Dyus munashanlata rurar kawsanallapapaq.

⁵ Piru manaraq Jesucristupi kriyirqami, Moisés mantakushankunata yaçharmapis, mana kumpliya puytir uchakurlla kawsaq kanchikllapa. Chaymi chaynu uchakurlla kawsarqa tukuy tyimpupaq wanunallapapaqna karanchikllapa.

⁶ Nataq Jesucristupi kanan kriyirqami, Moisés mantakushanpaqqa wanusha yupayna kanchikllapa. Chaymi chay mantakuykuna nishannuqa

manana rurarchu, ashwan Jesucristupi kriyishanchikrayku, kananqa Dyuspa Santu Ispiritun yanapamanchik, mushuq kawsaypina kawsar Dyuslatana sirbinallapapaq.

Moisés mantakushanta yaĉharmapismi uchakurlla kawsanchik

⁷ Chaynu katinga, ¿imatataq nishun? ¿Moisés mantakushankunaqami mana allin kar uchakuchimanchik nir? ¡Manami! Ashwanmi chay mantakuykunaqa intrachimanapaq karan kusa uchayjunmi kanchikllapa nir. Chaqa chay mantakuykuna mana katingami, nuqamaqa mana yaĉhanaytachu runa masiypa imankunata munapakurqami uchakuyani nirqa.

⁸ Piru Moisés mantakushankunamanta ukmi, kaynu nin: Amami runa masikipa imankunata munapakur uchakunkillapachu nimasha katinmapismi, ashwan chay mantakuyqa, chaykunata munapakuy nimasha kanman yupay, ukpa imankunata munar ima uchakuray. Piru chay mantakuykuna mana katingami, munashaynulla imata rurarmapis mana yaĉhanaytachu uchakuyanimi nirqa.

⁹ Chaqa unay manaraq chay mantakuykunata yaĉharqami, uchakurmapis yarpuq kani, ¡kusa allinmi kani! nir. Piru chay mantakuykunata yaĉharmapismi, mana kwintachar masta uchakuyta munaray. Chaymi yarpuray uchakushayraykumi tukuy tyimpupaqna wanuyashaq nir.

¹⁰ Chaqa Tayta Dyusqami chay mantakuykunataqa qumaranchik allita kasur washakar, pay-

wan tukuy tyimpupaq kawsanallapapaq. Piru nuqaqami mana kasuyta puytiraychu chay mantakuykunataqa. Chaymi tukuy tyimpupaq wanunaypaqna karay.

¹¹ Piru nuqaqami puntata yarpuray, tukuy mantakuykunatami kasuyta puytini washakanaypaq nir. Chaynu yarpurqami nuqalla ingañakayaray. Chaqa chay mantakuykunata mana allita kasuyta puytishayraykumi tukuy tyimpupaq wanunaypaqna karay.

¹² Chaymi nishaykillapa: Dyus nitin Moisés mantakushanqami kusa allin, kusa shumaq ima, Tayta Dyusmanta kashanrayku. Chaymi mana ima mana allintapis rurachimayninchikta puytinchu.

¹³ ¿Piru chaynu allin kashanraykuchu tukuy tyimpupaq wanunaypaqqa karay? ¡Manami! Ashwanmi nuqa munashaynullata rurar uchakushaypaq tukuy tyimpupaq wanunaypaqqa karay. Piru chay allin mantakuykunaqami yaĉhachimaran, kusa mana allinta rurarmi uchakuyani nir. Chaqa chaynu yaĉhachimatinmi kwintata qukaray, uchaykunaraykumi tukuy tyimpupaq wanuyashaq nir. Chaymi chaynuqa yaĉhayanchik, kusala mana allinnachu Tayta Dyuspaqqa kanchikllapa nir.

¹⁴ Allitami yaĉhanchikllapa, chay mantakuykunataqami, Tayta Dyus qumashanchikllapa allinlata ruranallapapaq nir. Piru nuqa, Jesucristupi manaraq kriyiq karmi, mana allintachu ruraq kani. Chaymi chay munashay uchapaqa sirbiqnin yupay karna, munashayllata imatapis ruraq kani.

15 Piru nuqaqami mana intrakaqchu kani, imaraykumi uchakuni nirmapis. Chaqa allinkunata rurayta munarmapismi, mana puytiraychu. Chaynu mana uchakunarmapismi uchakuqlla kani.

16 Chaymi manana uchakuyta munar kwintata qukaq kani, Tayta Dyuspa mantakuyninkunaqa kusala allin nir. Piru chaynumapis imanupiqqa uchakurlla kawsaq kani.

17 Chaymi chaynu uchakurlla kawsarqa kwintata qukaq kani, yarpuyniypi mana allin kaq yarpuyniymi chay mana allinkunataqa rurar uchakuchimayan nir.

18 Chaymi allinlata rurayta munarmapis mana puytiqchu kani. Chayraykumi yaçhaq kani kusala uchayjunmi kani nir.

19 Chaqa allinta rurayta munayani chaytaqami, mana ruraqchu kani. Ashwanmi chay mana munayashayta ruraq kani.

20 Chaynu mana allinta rurarmapis, manami munashaymantachu ruraq kani. Ashwanmi yarpuyniymanta chay mana allin munayniykuna, chaynutaqa rurachimaq.

21 Chaymi allita kwintata qukaq kani, allinkunata rurayta munarmapismi, ashwan mana allinkunata rurar uchakushana rikariyani nir.

22 Piru tukuy shunquypimi, kusa shumaqta yarpuchimaq Tayta Dyuspa mantakuyninkunaqa.

23 Chaynu kusa shumaqta yarpuchimat-inmapismi, uchayjun kashayrayku, ishkay yarpuyniyun yupay kaq kani. Chaymi chay mantakuykunata mana kasushayrayku,

allinkunata rurayta mana puytitiyqa, chay uchaqa uk prisuta yupay purichimaq mana allinkunata rurachimar.

²⁴⁻²⁵ Chaqa uk yarpuytiyqami, Tayta Dyus mantakushankunata kusata kasuyta munaq. Piru uk yarpuytiy-shuytiyqami uchakurlla kawsayta munaq. Chaymi kusata llakir yarpukuq kani: ¿Piraq yanapamanqa, chay mana allinkunata rurar uchakuyashaytaqa dijar, amana tukuy tiyimpupaq wanunaytiyqachu? nir. ¡Amituy Jesucristumi yanapamasha! Chaymi nuqaqa Tayta Dyusta kusata payji niq kani Wamranta kaçhamutin yanapamashanrayku.

8

Dyuspa Santu Ispiritun munashannulla kawsanchikllapa

¹ Chaymi kananqa maytiyqami, Jesucristupi kriyiqkunataqa Tayta Dyus yanapar manana tukuy tiyimpupaqqa kastiganqachu. *

² Chaqa Jesucristo uchanchikllaparayku wanusha nir kriyishallapami, Tayta Dyuspa Santu Ispiritunqa yanapar washamashanchikna, amana uchallapi kawsar tukuy tiyimpupaq wanunallapapaq. Ashwanmi chaynuqa yanapamashanchik uk mushuq kawsaypina kawsanallapapaq.

³ Chaqa unayqa kusa uchayjun kashanchikrayku, mana puytiranchikllapachu

---

* **8:1** Wakin iskribikashakunapimi nin: “Santu Ispiritu munashannulana rurar mana paykuna munashannulla kawsaqkunataqami” Tayta Dyus yanapar manana tukuy tiyimpupaq kastiganqachu nir.

kumpliya Dyus nitin Moisés mantakushankunataqa. Chaymi mana washakaytaqa puytiranchikllapachu. Piru Tayta Dyusqami kusala llakipakuq kar, Wamran Jesucristuta kaçhamuran washamanallapapaqqa. Chaymi Jesucristuqa kay pachamanqa shamuran uk runapaq tikrakar. Piru chaynu tukuy uchayjunkunaman shamurmapismi payqa mana imalapimapis uchakuranchu. Chaqa chaynu karmapis uchanchikllaparayku uk kruspi wanuran, Tayta Dyus kastigamanallapapaq karan chaymanta washamanallapapaq.

⁴ Chaynuqami Jesucristuqa wanuran, chay unay mantakuy kaqkunataqa allita kumplisha yupayna kanallapapaq Tayta Dyuspaqqa. Chayna manana nuqanchik munashanchiknullata rurarchu, ashwan Santu Ispiritun yanapamashallapa allinkunalata rurarna kawsanallapapaq.

⁵ Chaqa uk runa munashanllapi kawsaqqami, pay munashanlapaq yarpur kawsan. Piru mayqanpis Santu Ispiritu munashannulla kawsaqqunaqami, Santu Ispiritu munashannula yarpur kawsan.

⁶ Chaqa chaynu nuqanchik munashanchiklapaq yarpurqami, tukuy tyimpupaq wanunapaqna kayashunllapa. Piru Santu Ispiritu munashanlapaq yarpuqqami, paywan pulla shumaqtana tukuy tyimpupaq kawsashunllapa.

⁷ Nataq mayqanpis munashanlapaq yarpuqku-naqami, Tayta Dyustaqa çhiqninllapa. Chaymi mana mantakushanlamatapis kasuyta munanllapachu. Chaynulla manami kumpliya puytinlla-

palamapischu.

⁸ Chaymi mayqanpis pay munashanllata ruraqqa, Tayta Dyuspaq allinta ruraytaqa mana puytinllapachu.

⁹ Piru qamkunaqami manana munashaykillapata rurarnachu kawsayankillapa. Ashwanmi Tayta Dyuspa Ispiritun qamkunapi katinmi, payta kasur munashanlata rurarna kawsayankillapa. Piru Jesucristupa Ispiritun mana qamkunawan katingami, mana Jesucristuwanchu kankimanllapa.

¹⁰ Ashwan Jesucristupa Ispiritun qamkunawan kashanraykumi tukuy tyimpupaqa kawsankillapa, kwirpuykillapa uchaykillaparayku michka wanunanpaq kasha katinmapis. Chaqa Tayta Dyusmi mana uchayjunpaqna riqsishunllapa, Jesucristo qamkunapaq wanur kawsamushanrayku.

¹¹ Chaqa Jesucristutami, Tayta Dyus wanushanmanta kawsachimuran. Chay paypa Ispiritun qamkunapi kawsashanraykumi, chay kwirpuykillapa uchaykillaparayku wanutinmapis, maydiyaqa qashan kawsachimunqa.

¹² Chayraykumi ukniykuna tukuy chaykunata yacharqa, Tayta Dyuspa Ispiritun munashanllatana rurar kawsar, amana munashanchikllata rurur uchakurnaqa kawsashunllapachu.

¹³ Chaqa qamkuna munashaykillapanulla kawsarqami, tukuy tyimpupaqna wanunkillapa. Piru Santu Ispiritu yanapashutinllapami, tukuy chay mana allin munayashaykillapakunataqa wanuchi q yupay dijarqa, tukuy tyimpupaqna kawsankillapa.

14 Chaynulla Dyuspa Ispiritun kaynu rurar kawsayllapa nimashanchiknulla ruraqkunaqami, chiqap Tayta Dyuspaqa wamrankunana kanchikllapa.

15 Chaynu karmi manana, imanutaq uk sirbikuq mantaqnin payta qischashanrayku manchakun chay yupayqa Tayta Dyusmantaqa manchakuyta puytinchiknachu. Ashwanmi Santu Ispiriturayku, Tayta Dyuspa chiqap wamrankunana kar payman qimikar “*Abba*, † Taytaymi kanki” niyta puytinchikllapa.

16 Chaqa Santu Ispiritullami shunqunchikllapapi kar intrachimanchikllapa, Tayta Dyuspaqa wamrankunanami kanchikllapa nir.

17 Chaynu Tayta Dyuspa wamrankuna karnaqa, imanutaq Jesucristumaqa Tayta Dyuswana, chaynullami maydiyaqa nuqanchikkunapis kashunllapa. Chayraykumi kananqa kriyishanchikrayku michka qischakar imamapis shachinakushunllapa, maydiyaqa paywan pullana kusalata aligriyashunllapa nir yaçhar.

Dyus arnimashanchiktami yarayanchikllapa

18 Kanankuna kay pachapi kusata qischakanchikllapa. Piru chaynu qischakarmapismi ama llakishunllapachu. Chaqa chay qischakaykunamantaqami, kusala mas shumaqta aypashunllapa Tayta Dyus arnimashanchikllapataqa.

19-21 Piru kay tyimpukunapiqami Tayta Dyus kay pachapi, sylupi tukuy imata

---

† **8:15 *Abba*** nirqami rimayninchikpiqa munan niyta Papasituy nir.

rurashankunata rikayashanchikkunaqa,
 nuqanchikkuna uchakushanchikllaparayku,
 Tayta Dyusqa dijaran kusata qischakar
 wanunanllapapaq ima. Chaymi yarakuyanllapa,
 Tayta Dyus uchanchikllapamanta shumaqchar
 pullakumanallapakaman. Chaqa chay diyaqami,
 tukuy imapis shumaqchakashana kanqa.
 Chaymi nuqanchikkunaqa, Dyus tukuy imata
 rurashankunawanqa, pullana kar kusa shumaqta
 kawsashunllapa.

²² Chay nishanchikllapanumi, Tayta Dyus
 rurashankunapis tukuylla kanankaman
 kusalata qischakar yarakuyan, imanutaq uk
 warmisitamaqa itikunanpaq qischakan chaynu.

²³ Piru chaynuqami mana paykunalachu
 qischakayanllapa. Ashwan nuqanchikkunapis
 Tayta Dyus rurashankunawanqa, pullana
 qischakayanchikllapa. Piru Tayta Dyusqami
 Santu Ispiritunta qumashanchik intrachi-
 manallapapaq, tukuy arnimashanchikkunataqa
 kumplimayashunllapa nir. Chaymi kusata
 qischakarmapis, yarakuyanchikllapa
 Tayta Dyus arnimashanchikllapakunata
 aypanallapapaq. Chaqa chay diyapimi
 wanushanchikmanta kawsachimarninchikllapa,
 uk mushuq kwirputana qumashunllapa, chiqap
 wamrankunana kar, paywan pullana tukuy
 tyimpupaq kawsanallapapaq.

²⁴ Chaqa Tayta Dyuspi allita kriyishallapalami,
 payqa washamasha unaq syilupi tukuy
 tyimpupaqna kawsanapaq kanchikllapa.
 Piru manaraqmi tukuy chaykunataqa
 rikayanchikraqchu. Chaqa chay tukuy

arnimashanchikkunata aypashana karqami, mana yarpuyachuwanllapanachu Tayta Dyuswan unaq syilupi pullana kashaq nirqa.

²⁵ Chayraykumi kanankaman mana shaykuq yarakuyanchikllapa, unaq syiluman rir chay manaraq rikayashanchikllapa chaykunata rikanallapakaman.

²⁶ Piru nuqanchikkunaqami, chiqaptaqa mana yaçhanchikllapachu, Tayta Dyusman imanu mañakuymatapis. Chaynu katinmapismi, Santu Ispirituqa nuqanchik rimar mañakuyashanchikmantaqa, kusala llakiywan mañakur intrachin Tayta Dyustaqa. Chaynullami Santu Ispirituqa yanapamanchikpis qischakar yarpupakushamapis.

²⁷ Piru Tayta Dyusqami tukuy imata yarpuyashanchikkunamatapis allita yaçhanllana. Chaymi Santu Ispiritu mañakutinga kusa allita intrakan. Chaqa pay munashannullami, Santu Ispirituqa mañakun Dyuspa allin kaqninkunapaqqa.

Manami imapis Jesucristumantaqa chiqanchamashunllapachu

²⁸ Allita yaçhashanchikllapanu, Tayta Dyusmi akramashanchikllapa pay munashannulla, imanu kanallapapaqmapis nir yaçharllana. Chaymi tukuy paypana kar, payta munaqkunataqami imapi rikarishallapamapis allinpaqna tikramanchikllapa.

²⁹ Chaqa unaymanta-pacha manaraq nasiyashallapami, Tayta Dyusqa riqsimarninchik akramaranchikllapa imanutaq Wamran

Jesucristo allinlata rurar kawsaran chaynu kanallapapaq. Chaynu kashallapami, Jesucristuqa tukuy nuqanchikkunapa kulaka ukninchikllapana.

³⁰ Chaynu akramarninchikllapami, Tayta Dyusqa paypa wamrankunana kanallapapaq nimashanchikllapa. Chaymi uchanchikllapaku-namanta llakipar, manana uchayjunpaqnachu riqsimashanchikllapa. Chaynu llakipar mana uchayjunpaqna riqsimashanchikllaparaykumi, maydiyaqa Jesucristo mantakuyashanpina, kusa shumaqta kawsanallapapaq nisha.

³¹ Chaynu tukuy chaykunata yaçharnaqa, jamana imapaqpis yarpupakushunllapachu! Chaqa Tayta Dyus kusa pudirninwan kuytamashaqa, manami mayqanpis paymanta chiqanchamayninchiktaqa puytinqallapachu.

³² Chaqa Tayta Dyusqami kusata munamarninchikllapa, Wamran Jesucristumatapis mana miçhamarninchikllapachu, paylla kay pachaman kaçhamuran uchanchikllaparayku wanunanpaq. Chaynu Wamran Jesucristuta nuqanchikrayku kaçhamusha karqa, ¿manachu Tayta Dyusqa tukuy chay arnimashanchikkunataqa qumayashun Wamranwan pullatana?

³³ Chaynu Tayta Dyus akrashan wamrankunata mana uchayjunpaqna riqsimashallapaqa, ¿mayqantaq uchachar, qamqa uchayjun kanki ni-mayninchikta puytiyanqa?

³⁴ Chaqa Jesucristumi wanuran, uchanchikku-namanta washamanallapapaq. Chaymantami chay wanushanmanta kawsamur, Tayta Dyuspa allilaw qichqanpi tasha nuqanchikkunapaq

mañakuyan. Chaymi mana mayqanpis
nimayninchikta puytinchu: “Uchayjun
kashaykiraykumi qamqa kastigakanki” nirqa.

³⁵ Chaqa Jesucristo kusata munamashanchik-
mantaqami, mana mayqanpis paymanta chiqan-
chamayninchikta puytiñqallapachu. ¿Kaykunachu
chiqanchamayninchikta puytiyanqa? ¿Chay qis-
chakaykuna, llakiykuna, qischamaqninchikkuna,
mallaq tyimpu, mudananchik mana kar, saqra
imakuna, chaynulla wanuykuna ima? ¡Manami!

³⁶ Chaqa chaypaqmi Dyus nitin iskribikashaku-
napiqa nin:

“Tayta Dyus, qamta kasushushayllaparaykumi,
chay ñiqnimaqkunaqa imuraspis wanuchi-
mananllapapaq yarpunllapa.

Chaqa uyshata imanutaq wanuchi qapanllapa,
chaynumi ruramananllapa” nir.

³⁷ Piru tukuy chaykunamapismi, mana
binsimashunllapachu. Ashwanmi Jesucristo
munar yanapamashanchikwanmi chaykunataqa
binsinchikllapa.

³⁸ Chaymi nuqaqa kusata kunfyakar
nini: Chay wanuykuna, kawsaykuna,
angelkuna, dyablukuna, chaynulla kanan,
maydiyapismi mana chiqanchamayninchiktaqa
puytiñqallapachu Tayta Dyus kusata
munamashanchikmantaqa. Chaynulla kusa
puytiq mantakuqkuna,

³⁹ unaq syilupi, kay pachapi kaqkuna,
chaynulla tukuy imakunata Tayta Dyus
rurashankunamapismi, pay munamashanchik-
mantaqa mana chiqanchamayninchiktaqa
puytiñqallapachu. Chaqa pay kusata

munamarninchikllapami, Amitunchik
Jesucristutaqa kaçhamuran washamanallapapaq.

9

Pablumi llakin Israel runakuna mana kriyishanllaparayku

¹ Kriyiq masiykuna, Jesucristupi kriyiq kashayraykumi, Tayta Dyuspa Santu Ispirituwan kar, mana llullakur imachu chiqapta nishaykillapa:

² Chay pwibluyllamanta Israel runa masiykuna, Jesucristupi mana kriyishanllaparaykumi shunquypi kusalata llakichiman.

³ Chaymi pwibluyllamanta katinllapa paykunata kusata munashayraykuqa, puytiypaq katinmaqa Amituy Jesucristumanta ashur paykuna washakashana kananllapapaqqa lugarninllapa nuqa tukuy tyimpupaq kastigakayman.

⁴ ¿Piru imapaqtaq mana kriyinyanqallapaqa? Chaqa unaymanta-pachami Israel ayllulla kanillapa. Tayta Dyusmi akramaranllapa, paypa wamrankuna kanayllapapaqqa. Chaynulla unay rukuyllapakunawanpis tratukunata ruraran. Chaymi rukuyllapakunaqa Tayta Dyus paykunawan kashanrayku chay kusa shumaq llipyayninmatapis rikaranllapa. Chaynullami mantakuykunamatapis Moisesstaqa qur, intrachiranpis, imanumi allita payta aduranqallapa nir. Chaynulla niranpis, paykunallamantashi uk washakuq shamuyanqa nir.

⁵ Chaqa chay unay rukuyllapa Abrahampa, Isaacpa, Jacobupa ayllunkunallami kanillapa.

Chay aylluylapakunamantami Tayta Dyuspa Wamran Jesucristupis nasiran. Payqami Dyuslla kar, tukuy imatapis rikar mantan. Chayraykumi payqa tukuy tyimpupaq alabakashana kanqa. ¡Chaynumi kanqa!

Manami Israelmanta kaqkunalachu Dyuspa wamrankunaqa

⁶ Chaymi ama yarpushunllapachu, Dyusqa arnikushantaqa mana kumplinchu nirqa. Ashwanmi Tayta Dyusqa tukuy arnikushantaqa mana qunqarchu kumpliran. Piru chaynu Israelmanta kaqkunata Tayta Dyus kumplimatinnllamapis, manami tukuyniyllapachu Tayta Dyuspa wamrankunaqa kanillapa.

⁷ Chaynulla Abrahampa ayllunllamanta karmapismi, mana tukuyniyllapachu Tayta Dyuspa chiqap wamrankunaqa kanillapa. Chayraykumi Tayta Dyusqa Abrahamta nisha kayaq: “Wamrayki Isaacmanta kaq ayllunkunalami, chiqap akrashay wamraykunaqa kanqa” nir.

⁸ Chaynu nirmi, Tayta Dyusqa intra-chimanchikllapa, michka Abrahampa ayllunkuna karmapismi, mana tukuychu paypa wamrankunaqa kanillapa nir. Chaqa Tayta Dyusqami Abrahamta arnisha kayaq wamran Isaacraykushi aylluylun kayanqa nir. Abrahamta ayllunkunapaq arnisha kayaq chaykunalatami Tayta Dyusqa chiqap wamrankunapaqqa riqsisha.

⁹ Chaqa Tayta Dyusqami Abrahamta kaynu nir arnisha kayaq: “Ük añumanta tikrakamutiyqami, warmiki Saraqa uk wamrituyjun kanqa” nir.*

¹⁰ Manami kaykunalawanchu tukukaran. Ashwanmi Tayta Dyusqa qashan ukkunatapis akraranraq. Chay akrashan chaykunaqami unay rukuyllapa Isaacclamanta kaq, Rebecapa milli wamrankuna.

¹¹⁻¹³ Piru kay wamritukuna manaraq nasiyar manaraq uchayjun katinmi Tayta Dyus, Rebecataqa niran:

“Chay puntata nasiq chaymi,

chay ikita nasiq chayta sirbinqa” nir.

Chaynulla Tayta Dyus nitin iskribikashankunapipismi kaynu nin:

“Esauta yanapanaymantaqami,

Jacobo kusa shumaqta yarpuchimatin akrar yanaparay” nir.

Chaynu nirqami Tayta Dyusqa intrachimanchik, runakunata paypaq kananpaq akranarqashi, allinta mana allinta rurashanmatapis mana kwintacharchu akrar yanapan, pay munashanlatana rurananllapapaq nir.

¹⁴ Chaynu Tayta Dyus pay munashankunalata akratingami, ama nishunllapachu: “Tayta Dyusqami mana allin kar chaynu rurayan” nirqa.

¹⁵ Chaqa chaypaqmi Tayta Dyusqa, Moisesta kaynu niran:

“Mayqanta llakipar yanapayta munarqami, llakipar yanapashaq” nir.

---

* **9:9** Kaynuqami Abrahamqa yaçharan Dyus arnishaqa Isaacmanta karan, mana Ismaelmantachu nir. Rikashun Génesis 18.10-14, 21.8-12.

16 Chaynu katinga ¿nuqanchik allinta rurashanchikrayku chaynulla nuqanchiklla llakipakayta munashanchikraykuchu Tayta Dyusqa llakipamanchik? ¡Manami! Ashwanmi Tayta Dyusqa paylla munamarninchik llakipamanchikllapa.

17 Chaqa Tayta Dyus nitin iskribikashakunapimi, chay Egiptupi Faraonta niran:

“Qamtami kusa puytiq mantakuq kanaykipaq nishuray.

Piru chaynu kusa puytiq katkimapismi bin-sishuray.

Chaynuqami ruraray kwintata qukanaykipaq, imanumi kusa pudirniyjun kani nir.

Chaymi chayta tukuy pachapi yaçarqa, riqsiman-qallapa

imanumi kusa pudirniyjun Dyus kani” nir.

18 Chaynumi yaçhanchikllapa Tayta Dyuslla munarmi runakunata llakipan, ashwan mana munarqa dijan mana intrakaqkunana tikrakananllapapaq nir.

19 Piru imanupiqaçhi uknikillapallaqa nimayankillapa kanqa. “Tayta Dyusmi tukuyta ruramashanchik, paypi kriyiqkunata, chaynulla mana kriyiqkunamatapis. Chaynu katinga mana intrakaqkunapaq tikramashallapa uchakushallapaqa ¿imaraykutaq kastigamayashunllapaqa?” nir.

20 Chaynu nirqa, ¿pitaq qamqa kanki Taytanchik Dyusta chaynu ninaykipaqqa? Ma kayta yarpuyllapa, ¿uk runa, allpa mankata ruratingachu, chay rurashanqa niyanqa, imapaqtaq kaynuta ruramashayki? nir. ¡Manami!

Chaynulla, Tayta Dyus, allpa mankata yupay rurashusha katingachu ninkiman, ¿imapaqtaq kaynuta ruramashayki? nir. ¡Manami!

²¹ Chaqa Taytanchik Dyus mankata ruraq yupay karmi, dirichuyjun imatapis pay munashanta rurananpaqqa. Chaymi chay napa allpallamanta rurayta puytin, kusa shumaqla purichir fyistakunalapi yanukunanpaq kusa shumaq mankakunata. Chaynulla ruraytapis puytin, waran waran yanukunanpaq ima. Chaynullami Tayta Dyusqa nuqanchikkunawanpis ruran. †

²² Chaymi payqa tukuypa rikaqnin kashanrayku, pudirinllawan chay uchayjunkunamatapis kastigananpaq karan. Piru payqami intrachimanchik, imanumi kusa allin kar llakipakun nir. Chaynu karmi, tukuy tyimpupaq kastigakananllapapaq karan chaykunataqa llakipar, mana kastigarchu kusalata yararan.

²³ Chaynu unaymanta-pacha llakipakunanpaq nisha karmi, paykunata llakipar nuqanchikkunawanpis chaynullata ruraran kwintata gukanallapapaq Taytanchik Dyusqami kusa llakipakuq, kusa puytiq nir. Chaynuqami Tayta Dyusqa ruraran, maydiyaqa tukuyninchikllapana paywan kusala shumaq luryanpina kawsanallapapaq.

²⁴ Chaqa Tayta Dyusqami akramashanchikllapa wakinta Israelmanta kaqkunata, wakinta-shuypaqa mana Israelmanta kaqkunata, paypa wamrankuna kanallapapaqqa.

²⁵ Chaypaqmi Dyus nitin, Oseasqa kaynu nir iskribiran:

---

† 9:21 Masta intrakanarqa rikashun Jeremías 18.4-6.

“Mana munashay runakunatami,
kusa munashay wamraykuna kankillapa
nishaq.

²⁶ Chay lugarllapimi qamkunata nishurayllapa:
‘Manami nuqapa wamraykunachu kankil-
lapa’ nir.

Piru kananqami chay lugarllapi qashan nishaykil-
lapapis:

‘Chiqap kawsaq Dyus kashayrayku nuqapa
wamraykunanami kankillapa’ nir”.

²⁷⁻²⁸ Piru Israelpa ayllunkunapaq-shuypaqami,
Isaiasqa kaynu niran:

“Tayta Dyusmi nishantaqa kumplir,
tukuy pachapi taqkunata allita rikar yaçharqa
dasna kastiganqa.

Chaymi Israelpa ayllunkuna kusala achka mar
manyapi aqu yupay karmapis,

Tayta Dyus paykunata rikar yaçhatinqa,
wakinkunalami washakanqallapa” nir.

²⁹ Chaynullami Isaiasqa, unayllana Israel runaku-
napaqqa kaynu nisha karanpis:

“Kusa puytiq Taytanchik Dyus
mana llakipamaqninchikllapa karqami,
mana wakinkunalamatapis washarchu
tukuyinchikllapata tukchimanallapata,
imanutaq chay Sodomata, chaynulla Gomorra
pwibluta
limpulla chinqachiran chaynulla” nir.

*Israel runakunami wakinqa mana kriyinaranl-
lapachu*

³⁰ Chaymi mana Israelmanta runakunaqa
Moisés mantakushanta kasur washakaytaqa

mana yarpuranlamapischu. Ashwanmi Jesucristupi kriyitinla Dyusqa llakipar mana uchayjunpaqnachu riqsiran.

³¹ Nataq Israel runakuna-shuypaqa, Moisés mantakushanta kumplir washakayta kamarmapis mana puytiranllapachu.

³² Chaqa paykunaqami Jesucristupi kriyir washakaytaqa mana yarpuranllapachu. Ashwanmi Moisés mantakushanta tukuyta kumplirla washakayta yarpuranllapa. Chaynu Jesucristupi mana kriyinishanllaparaykumi, paypi trumpisar rataq yupayna karanllapa.

³³ Chaymi Jesucristupaq Dyus nitin iskribikashakunapiqa, kaynu nin:

“Sión pwibluypimi uk rumita êhurashaq.

Chay rumipimi trumpisanqallapa.

Piru paypi kriyiqkunataqami kusata yanapatin, mana pingaypiqa kidanqallapachu” nir.

10

Pablumi Israel masinkuna Jesucristupi kriyananllapata munan

¹ Ukniykuna, nuqaqami tukuy shunquywan kusata munani Israel kaq masiykuna washakananta. Chaymi mañakurmapis, kusata Tayta Dyusta mañani paykunata washananpaq.

² Chaqa allitami yaĉhani, paykunaqami kusata Tayta Dyusta sirbiytaqa munanllapa nir. Piru chaynu munarmapismi, mana intrakanllapachu Tayta Dyus munashanta rurananllapapaqqa.

³ Chaynulla manami intrakashallapachu Tayta Dyus imanu uchanchikkunamanta

pirdunamanchikllapa nirqa. Ashwanmi paykunaqa yarpushanta karanlata rurar washakayta yarpunllapa. Chaymi Dyus nishannu Wamran Jesucristupi kriyiytaqa mana munanllapachu.

⁴ Piru Jesucristuqami, Moisés mantakushankunataqa tukuyta kumplir wanuran, uchanchikkunapaq pagrakunanpaqqa. Chaymi manana chay mantakuykunataqa ministinchikllapanachu washakanallapapaqqa. Ashwanmi Jesucristupi allita kriyishala, Tayta Dyusqa mana uchayjunpaqnachu riqsir washamanchikllapa.

Dyusmi tukuyta washayta munan

⁵ Piru Dyus nitinmi Moisesqa kaynu nir iskribirapis: “Tukuy chay mantakushaykunata kasur kawsaqkunalami kusa allinqa kanqallapa” nir.

⁶ Piru tukuy chay mantakuykunata mana kumpliya puytishanllaparaykumi, Tayta Dyusqa kaynu niran: “Wamray Jesucristupi kriyitinllapalami, mana uchayjunpaqnachu riqsir washashaq” nir. Chaynu Tayta Dyus nishanpaq willashutiyllapaqachi niyankillapa kanqa: ¿Mayqantaq syiluman rir Dyuspa Akrashan Cristunta kay pachaman apamuyanqa, payta rikar kriyinallapapaq? nir.

⁷ Chaynulla kaynutaachi yarpuyankillapa kanqa “¿Mayqantaq chay kusa saqra uchkupi pampakashanman rir, Dyuspa Akrashan Cristunta kawsachimur nuqanchikkunaman apamuyanqa?” nir. ¡Piru manami chaynuchu!

Ashwanmi Tayta Dyusqa, Wamran Jesucristutaqa wanushanmanta kawsachimushana.

⁸ Mana chaynu kawsachimusha katinga çima nishaq nirtaq iskribikashakunapiqa nin: “Washakanaykipaq kaq kusa shumaq rimayqami pullayki, shimiki, chaynulla tukuy shunquykipi” nirqa? çManachu intrakankillapa? Chaynuqami niyan Jesucristupaq yaçhachishuyashayllapakunapi kriyirila washakanaykillapapaq.*

⁹ Chaymi qamkuna, shimikillapawan “Jesucristuqami Amituy” nir, chaynulla tukuy shunquykillapawan “Tayta Dyusmi Jesucristuta wanushanmanta kawsachimushana” nir kriyirllapaqami, washakankillapa.

¹⁰ Chaqa tukuy shunqunchikwan allita kriyishallapaqami, Tayta Dyusqa manana uchayjunpaqnachu riqsimanichikllapa. Chaynu kriyirmi, shiminchikwanpis “Jesucristumi Amituyqa” nirlami washakanichikllapa.

¹¹ Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin:

“Paypi kriyiqkunataqami, kusata yanapatin mana pingaypiqa kidanqallapachu” nirqa.

¹² Chaynuqami tukuypaq nin. Chaqa Tayta Dyusqami tukuypa amun kar, tukuylata chaylata rikamanichik, michka Israelmanta runakuna kashallapa, chaynulla mana Israelmanta kaq runakunamatapis. Chaymi mayqanpis payta mañakushaqa yanapamanichikllapa.

¹³ Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu ninpis:

---

* **10:8** Rikashun Deuteronomio 30.12-14.

“Mayqanpis Amitunchikpi † kriyir
shutinpi mañakuqqami, washakanqa” nir.

14-15 Piru Tayta Dyusta manaraq riqsir, mana mañakutinqa, ¿imanunari washanqa? Chaqa manaraq mayqantapis paykunata yaçhachinanllapapaqqa kaçhashachu. Chaynulla chay yaçhachikuqkuna manaraq çhayatinqa, ¿imanuna yaçhayta puytingallapa Jesuspaqqa? Chayna Jesuspaq mana yaçharllapaqa, ¿imanunari Jesuspiqa kriyiyta puytingallapa? Chaqa manaraq-ari yaçhayanllapachu mayqanmi Jesusqa nirpis. Chaymi mana imanupis payman mañakuyta puytiyanqallapachu washakananllapapaqqa. Tukuy chaypaqmi Tayta Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin: “Kusa shumaqmi kanqa, Dyuspa shumaq rimayninta yaçhachikuq çhamutinllapaqa. Chaqa chaynu yaçhachikutinllapami, achka runakuna kusa aligrila kanqallapa” nir.

16 Piru kusa shumaq washakananllapapaq karan chayta yaçhachikutinllapapismi, Israelmanta kaqkunaqa tukuyqa mana kriyishachu kanillapa. Chaypaqmi Isaías kaynu nir iskribiran: “Tayta Dyus, qampaq yaçhachikutiyqa, manami tukuychu kriyimashallapa” nir.

17 Piru Dyuspa shumaq rimayninta yaçhakinllapami uyakunchikllapa. Chaynu uyakurmi Jesucristupiqa kriyinchikllapa.

18 Mabir tapushaykillapa: ¿Manachu Israelmanta kaqkunaqa tukuy uyakurayllapa chay shumaqta washakanayllapapaq

† 10:13 Amitunchik nirqami, niyanchik Jesucristupaq. Rikashunpis Joel 2.32.

yaĉhachikutinllapaqa? Tukuymi uyakurayllapa. Chaymi Dyus nitin iskribikashakunapiqa chaypaq kaynu nin:

“Tayta Dyus unaq sylupi rurashankunami, maylawpi kaq runakunatapis uk rimaq yu-pay qampaq intrachin” nir.

¹⁹ Ma, qashan tapushaykillapa: ¿Chaynu yaĉhachikutinllapamapischu, Israelmanta kaqkuna kwintata qukanayllapapaq karan chaykunaqa, mana kwintata qukarayllapa? ¡Kwintatami qukarayllapa! Chaypaqmi Moisespis Dyus nitin iskribishanpiqa kaynu niran:

“Israel runakunami piñakunqa, mana Israelmanta kaqkunata munar akrar washashayrayku. Chaqa chay mana intrakaq runakunata munatiy rikamarllapami, Israelmanta kaqkunaqa piñakunqallapa” nir.

²⁰ Chaynullami Dyus nitin Isaiaspis mana manchakurchu, kaynu nir iskribiran:

“Mana maskamaq runakunami tarimaranllapa. Nuqapaq mana tapukuq runakunatami dijasha kani riqsimananllapapaq” nir.

²¹ Piru Israel runakunapaq-shuypaqa, Dyus nitinmi Isaiasqa kaynuta iskribiran:

“Chay runakunata mana shaykuq qayatiymapismi, paykunaqa mana intrakaqkuna kar, mana uyamayta munaranllapachu” nir.

11

Wakin Israel runakuna Dyuspi kriyishallapa

¹ Ma tapushaykillapa: ¿Tayta Dyusqachu Israel runakunawan mana imatapis yaçhayta munaninachu nirqa, tukuy tyimpupaqna ashusha kanqa paykunamantaqa? ¡Manami! Chaqa imanutaq nuqamaqa unay rukuy Abrahampa ayllun, Benjaminpa ayllunllamanta kar, Israel runalla katiymapis, Tayta Dyusqa mana nuqamantaqa ashushachu.

² Chaqa Tayta Dyusqami, unaymanta-pacha Israelmanta kaq runakunataqa akrar paypa wamrankunana kananpaq niran. Chaynu katinmi, Tayta Dyusqa paykunataqa akrashana kar, mana paykunalataqa dijashachu. Nishaykillapapis: Uk kutimi Eliasqa, Israel kaqkunamanta kriyiqqa paylana kanqa nir yarpur, kaynu niran:

³ “Tayta Dyusniy, kay pwiblu masiykunami rimagnikikunata wanuchishallapa.

Chaynulla altarnikikunatapismi ratachishallapa ima.

Nuqalatami kawsaqtaqa dijamashallapa.

Piru kusatami wanuchimayta munanllapa”
nir.

⁴ Chaynu Elías nitinmi, Tayta Dyusqa dibaldilla kikapakuq kashanrayku, kaynu niran:

“Manami qamlachu nuqapi kriyiqqa kanki.

Ashwanmi akrashana kani syiti mil (7,000) Israel runakunata, nuqalatana kasumananllapapaq.

Chaynulla chay akrashaykunaqami mana qunqurir adurashallapalamapischu, chay Baal shutiq amituy niyashanllapamatapis” nir.

⁵ Chaynullami Eliaspa tyimpunpi yupay kananpis Israel runa masiykunamanta wakinqa Tayta Dyuspi kriyishanllaparaykumi payqa dibaldila llakipar akrashana paypa wamrankunana kananllapapaq.

⁶ Chaynu dibaldila llakipashanraykumi, kananqa washakashallapana. Piru chaynuqami akrarqa washasha Tayta Dyusqa kusala chiqap llakipakuq kashanrayku, manami paykuna imakunata kusa allinta rurashanllaparaykuchu washakashallapa. Chaqa allinta rurashanllaparayku washakashallapa katinga, Tayta Dyus dibaldila llakipakushanqa manana imapaqpis sirbiyanmannachu.

⁷ Tukuy chaykunata yaçharqa, ¿imatataq intrakanchikllapa? Chaqa pwibluyamanta achka runakunami Jesuspi mana kriyirmapis washakayashaqllapa nir yarpuranllapa. Chaymi mana washakaytaqa puytiranllapachu. Piru wakin Israelmanta kaqkunataqami Taytanchik Dyus akramaranllapa, Jesucristupi kriyir washakanayllapapaq. Piru paykuna munashanta ruraqkunataqami, Tayta Dyusqa dijaran, kusa mas mana intrakaqkuna tikrakananllapapaq.

⁸ Chaymi Dyus nitin iskribikashakunapiqa nin: “Tayta Dyusmi paykunataqa dijaran, pay nishanta ama intrakananllapapaq.

Chaynu dijatinmi, nawiyjun karmapis, syigu yupayna kidaranllapa.

Rinriyjun karmapismi, upa yupayna kidaranllapa.

Chaymi chay munashanta ruraqkunaqa kanankaman chaynu kidashallapa” nir.

9 Chaymi Davidpis niran:

“Chay munashanta rurar tantanakur mikur kusala allinmi kanchikllapa nir yarpuyashanllapamapismi, imanutaq uk runata pata ñitin chaynu tkrar kastigay Tayta Dyus.

10 Chaymi qamta mana kriyishur munashanta ru-raqkunapaqa, nawinmapis syigu yupayna kidanqa.

Chaynulla waqtanllapamapis limpu kurpalla tikrakanqa.

Chaynumi tukuy tyimpu qischakanqallapa”
nir.

Dyusqami mana Israel runakunatapis washanqa

11 Qashan tapushaykillapa: ¿Israel runakunaqachu, Dyuspi mana kriyinarqa tukuy tyimpupaqna ashushallapa? ¡Manamil! Chaqa paykuna Jesucristupi mana kriyiyta munatinllapamapis, ashwan Tayta Dyusqa yanapasha mana Israel runakunata, Jesucristupi kriyir washakananllapapaq. Chaymi chay Israel runakunaqa inbidyakar piñakunqallapa mana Israelmanta kaqkuna yanapakashanrayku. Chaynu inbidyakarmi, imanupiqqa qashan animakunmanllapa, Jesucristupi kriyir washakananllapapaqqa.

12 Chaymi, Israel runakuna Jesucristupi mana kriyitinllapaqa, Tayta Dyusqa mana Israel kaqkunata kusata yanapar washasha. Piru Israel runakuna Jesucristupi kriyitinllapaqami,

Tayta Dyusqa tukuyta ashwan masta yanapar washanqa.

¹³ Piru wakinnikikunaqami mana Israelmantachu kankillapa. Chayraykumi nishaykillapa: Tayta Dyusqami kaçhamasha qamkuna mana Israelmanta kaqkunapa yaçhachishuqnikillapa kanaypaq. Chaymi kusata aligriyar, puytishaykaman kusa allita yaçhachishuyllapata munayani.

¹⁴ Chaynu yaçhachishutiyllapa kriyitkillapami, chay pwiblumanta Israel kaq masiykunapis rikashurllapaqa, Jesucristupi kriyir washakanmanllapa.

¹⁵ Chaqa Israelmanta kaq masiykunaqami Jesucristupi mana kriyinishanrayku, Tayta Dyuswanqa mana shumaqta kawsaytaqa puytiranllapachu. Chaymi ashwan qamkuna mana Israelmanta kaqkunata Tayta Dyusqa llakipashuranllapa paypa wamrankunapaqna riqsikanaykillapapaq. Piru kanan pwibluymanta Israel masiykuna, Jesucristupi kriyitinllapaqami tukuypaq kusala shumaq kanman. Chaynuqami Israelmanta masiykunaqa wanushanmanta kawsamusha yupayna kanmanllapa.

¹⁶ Israelmanta unay rukunchikllapakuna Tayta Dyuspi kriyirqami, Dyuspaqa wamrankuna karanllapa. Chaynulla kananpis Israelmanta kaq masiykuna Jesucristupi kriyirpismi, Tayta Dyuspaqa wamrankunalla. Yarpushunllapa kay ishkey kumparasyunpaq: Dyuspaq tanta nishankunamanta chay punta kaq kusa shumaq katinga, chay wakin tantakunapis kusa shumaq kanqa. Chaynulla uk qirupa çhupan,

Dyuspaq kusa shumaq kasha katingami, chay rikrankunapis shumaq kanqa Dyuspaqqa.

17 Chay wakin Israelmanta kaq masiykuna tarpuy ulibu qirupa rikran yupay katinmapismi, mana paypi kriyishanrayku Tayta Dyusqa pitir itakuran. Chaymi ashwan qamkuna mana Israelmanta kaqkuna, mana tarpuy ulibumanta kar, munti ulibu qirukunapa rikran yupay katkillapamapismi, Jesucristupi kriyishaykillaparayku, Tayta Dyusqa chay tarpukasha ulibupa rikranman tullmashushallapa. Chaymi qamkuna mana Israelmanta karmapis, chay tarpuy ulibu qirupa chiqap rikrankunapaqna tikrakashaykillapa.

18 Piru chaynu chay tarpuy ulibupa rikranpi tullmakashana karqami, ama yarpunkillapachu kusala allinna kani nirqa. Chaqa qamkunaqami yanqa rikranpi tullmakashala kankillapa. Ma yarpushunllapa, uk qiruqami shan chupanrayku, mana rikranraykuchu. Chaymi qamkuna mana Israelmanta kaqkunataqa uk qirupa chupan shachishutinllapa allinqa kankillapa. Manami qamkunaraykuchu paykunaqa shar allinqa.*

19 Chaynu nitiyqaâchi yarpuyankillapa kanqa: “Chiqaptami chaynu. Piru Tayta Dyusmi, Israel runakunata itakur, nuqakunata washamaranllapa” nir.

20 Piru Israel masiykunataqami mana yanqallachu itakuran. Ashwanmi Tayta

---

* **11:18** Ukpa chupan nishaq nirqami intrachimanchik, imanumi unaymanta-pacha Tayta Dyusqa Abrahamta arniran paymanta kaq ayllunkunatashi, tukuy Israelmanta kaqkunataqa washayanqa nir.

Dyusqa itakuran Jesucristupi mana kriyishanrayku. Piru qamkunataqami Tayta Dyusqa washashushallapa, Jesucristupi kriyishaykillaparaykula. Chayraykumi ama yarpuyllapachu Israel runakunamantaqami kusa mas allinna kanchikllapa nirqa. Ashwanmi ama kusa kani nirchu Tayta Dyuslata manchar, allin kaqlata rurar kawsayllapa.

²¹ Chaqa chaynu kusa allinna kani nir alabakatkillapaqami, imanutaq Israel runakuna tarpuy ulibupa rikran katinmapis, Jesucristupi mana kriyishanrayku Tayta Dyusqa mana llakiparchu itakuran, chaynullami qamkunatapis mana llakiparchu itakushunmanllapa.

²² Piru jallita yarpuyllapa! Tayta Dyusqami kusa allinla tukuywan. Piru chay uchakuqkunataqami allita rikar kastigan. Chaymi imanutaq Jesucristupi mana kriyinaqkunataqa itakuran. Chaynu itakurmi, qamkunata chay uchaykillapamanta dibaldila pirdunashurllapa, chay tarpuy ulibupa rikranman tullmashushallapa. Chayraykumi Tayta Dyus dibaldila washashushanllapapi yarpur pay munashanlata rurar kawsankillapa. Mana chaynu ruratkillapaqami chay tullmashushanllapamanta itakushunqallapa.

²³ Piru Israelmanta kaq masiykuna Jesucristupi kriyitinllapaqami, Tayta Dyusqa qashan paykunataqa tullmanqa chay pitishanllaman. Chaqa Tayta Dyusqami kusala pudirniyun chaynu qashan tullmar wamrankunapaqna riqsinanpaqqa.

²⁴ Chaynu tarpuy ulibupa rikrankuna kashanllaparayku, mas das tullmar wamrankunapaqna riqsiyanqa. Chaymi qamkuna, Jesucristupi kriyitkillapa, munti ulibupa yupay katkillapamapis, tarpuy ulibupa rikranman tullmashuqllapa yupay washashushallapa. Chaymi ashwan mas das washayta puytin Israelmanta kaq masiykuna, Jesucristupi kriyitinllapamaqa. Chaqa payku-naqami chay tarpuy ulibupa chiqap rikrankuna.

Dyusmi Israel runakunata munar washanayan

²⁵ Ukniykuna, Tayta Dyus yarpuyashankunataqami, mana allinchi aykala yaçhananpaqqa. Chaymi kananqa qamkuna mana Israelmanta kaqkunapis, tukuy chaykunata yaçhanaykillapata munani. Piru amami ninkillapachu: “Tayta Dyus, Israel runakunata mana intrakaqkuna kananpaq dijarqami, nuqanchikkunatana masta munamanchikllapa” nirqa. Chaqa Israelmanta kaqkunaqami chaynu mana intrakaqkunapaqqa tikrakasha, qamkuna chay mana Israelmanta kaqkuna, Jesuspi kriyinaykillapakalaman.

²⁶ Chayna Jesucristupi kriyinaykillapapaq karan chaykuna kriyitkillapanaqami, Tayta Dyusqa tukuy Israel runakunatapis washanqa. Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:

“Sión † pwiblumantami uk washakuq shamunqa,
Jacobupa ayllunkunata uchankunamanta
llakipananpaq.

²⁷ Chaynumi kumplishaq

---

† **11:26** Sión nirqami niyanchik Jerusalén pwiblupaq.

chay paykunata uchanllapamanta
maydiyaqa washayashaq nir
uk tratuta rurashaytaqa”.

²⁸ Piru kananqami Israelmanta kaq masiykunaqa, Jesucristupi kriyir washakaytaqa mana munanllapachu. Chaymi Tayta Dyuspaqa kuntran tikrakashallapa. Chaynu tukutinllapaqami ashwan qamkuna mana Israelmanta kaqkunapaq kusala allin kasha. Chaqa Tayta Dyusqami qamkunatana llakipashurllapa mana uchayjunpaq riqsishushallapa. Piru chaynu katinmapis, Israel runakunataqa Tayta Dyusqa munayanraq, chay unay rukuyllapakunata akrashanrayku.

²⁹ Chaqa chay unay rukuyllapakunata akrarmi, arniran paymanta kaq ayllunkunata yanapananpaq. Chayraykumi Tayta Dyusqa, Israel runakunataqa mana qunqarchu tukuyta kumplinga.

³⁰ Piru Israelmanta kaq masiykuna Tayta Dyusta mana kasutinllapami, payqa qamkuna mana Israelmanta kaqkunata llakipar yanapashuyanllapa. Piru unay tyimpuqami qamkunapis mana kasuraykillapachu Tayta Dyustaqa.

³¹ Chaynullami kanan, Israelmanta kaq masiykunapis Tayta Dyustaqa mana kasushallapachu. Nataq Jesucristupi kriyitinllapaqami, Tayta Dyusqa llakipar yanapanqa, qamkunata yanapashuyanllapa chaynulla.

³² Piru tukuydami unayqa Tayta Dyusta mana kasuranchikllapachu. Chaymi uchanchikllaparayku Tayta Dyusqa uchapa makinpi wataq yupay dijamaranchikllapa. Chaynuqami Tayta Dyusqa dijamaranchikllapa,

maydiyaqa tukuyлата chayllatana llakipar
yanapamanallapapaq nir.

¡Dyusninchiktami alabashunllapa!

³³ ¡Tukuy shunqunchikwan Taytanchik Dyusta al-
abashunllapa!

Payqa kusala allin,
kusala yaçhayniyun,
tukuy imata intrakan nir.

Chaynulla alabashunllapapis
pay yarpushantaqa mana mayqanpis
intrakayta puytinchikllapachu nir,

chaynulla imanutaq
imanula kashallapamapis
payqa kusalata llakipar washamanchikllapa
nir alabashunllapa.

³⁴ Chaqa manami mayqanpis
pay yarpuyashantaqa yaçhayta puytinchiklla-
pachu.

Chaymi mayqanpis mana
paytaqa imatapis kaynu kaynu ruray nir
yaçhachiyta puytinchikllapachu.

³⁵ Chaynulla manami nuqanchikkunaqa
payta imalatapis qushanchikllapachu,
chay qushushaymanta imallataqa qumay ni-
nallapapaqqa.

³⁶ Chaqa Taytanchik Dyusraykumi imapis kan.
Chaymi tukuy ima kaqpis Dyusninchikllapaq.
¡Chaynu katinmi
tukuyла payлата alabashunllapa tukuy tyimpu-
paq!

Chaynumi kanqa.

12

Jesucristupi kriyirnaqami Dyus munashanlata rurashun

¹ Ukniykuna, chaynu Tayta Dyus munar llakipamashanchikllaparayku, kusata rugashunillapa tukuy shunquykillapawan paypi allita kriyinaykillapapaq. Chaynu karqami, ufrindapaq lugarnin uk kusa allin kawsaq ufrindita yupayna qimikayllapa Tayta Dyusmanqa. Chaynuqami, kusa chiqapta aligriyachir paylata adurayankillapa.

² Chayraykumi kay pachapi runakuna mana allinkunata rurar kawsanllapa chaykunataqa, amana rurarnachu kawsankillapa. Chaynu karnaqami chay unay kaq yarpuynikillapamatapis dijarna, mushuq yarpuynijunna kayllapa. Chaymi chaynu kawsarllapaqa, Tayta Dyus munashanlatami rurayani nir yaĉhankillapa. Chaqa payqami munan allinlata rurar payta aligriyachir, kusala shumaq kawsanallapata.

³ Tayta Dyusmi kusa allin kar, nuqata akramar kaĉhamasha, paypaq yaĉhachishunayllapapaq. Chaymi tukuy qamkunata nishunillapa: Amami yarpuyllapachu ukkunamantaqami kusa allin kani, nirqa. Ashwanmi chaynu yarpunaykillapamantaqa Amituy Jesucristupi kriyishayraykumi imanukunayllapapaqpis Tayta Dyus yanapamashallapa nir yarpuyllapa.

⁴ Chaqa imanutaq kwirpunchikmaqa ukla karmapis kusala achka partiyjun. Piru chaynu achka karmapismi kwirpunchikpiqa

mayqanninpis mana chayllata ruraytaqa puytinchu.

⁵ Chaynumi nuqanchikkunapis Jesucristupi kriyirqa, michka achka karmapis, uk kwirpulana kanchikllapa. Chaynuqami, tukuy imapipis yanapanakur, shumaqta kawsanapaqna kanchikllapa.

⁶ Tayta Dyusqami pay munashannulla pudirninwan yanapamanchikllapa ukta ukmanta, ukta-shuypaqa ukmanta imana ruranallapapaq. Chaymi paypaq rimanapaq nimashallapaqa, kriyishanchiknu karanlata rimashunllapa.

⁷ Mayqanninchikllapata Tayta Dyus wakinkunata sirbinallapapaq nimashallapaqa, aligri la sirbishunllapa. Chaynulla ukkunata yaçhachinapaq nimashallapaqa, yaçhachikushunllapana.

⁸ Ukkunata animachinapaq Tayta Dyus nimashallapaqa, animachishunllapa. Chaynulla ukkunata ima ministishanpi yanapanapaq nimashallapaqa, tukuy imapipis yanapashunllapa. Mayqanninchikllapata wakinkunata rikanapaq nimashallapaqa, chaylapi yarpur rikashunllapa. Ukninchikkunata llakipanapaq nimashallapaqa, kusa aligri la llakipashunllapa.

Kriyiqkunaqami shumaqtana kawsashunllapa

⁹ Uknikillapa uknikillapa tukuy shunquykillapawan llakinakuyllapa. Chaynulla chay mana allin kaqtapis dijar, chay allin kaqlatana rurar kawsayllapa.

¹⁰ Jesucristupi kriyishaykillaparayku, uk aylula yupay uknikillapa uknikillapa kusata

llakinakuyllapa. Chaynulla ama kusa kani nirchu, qammanta uknikillapataqa masta rispitar, tukuylla chaynu kayllapa.

¹¹ Amami qillakuna karchu, Amitunchik Jesucristupaq ima ruraykuna katinpis, tukuy shunquykillapawan aligrila rurar sirbiyllapa.

¹² Chaymi, Dyus syiluman rinaykipaq arnishushanpi yarpur, aligrila kawsayllapa. Chaynu karqami michka qischakarpis, ama disanimakurchu shachinakunkillapa. Chaynulla amami qunqarchu Tayta Dyusman mañakunkillapa.

¹³ Jesucristupi kriyiq masinchikkunapa iman faltatinpis yanapayllapa. Chaynulla mayqan wasikiman watukushuq chamutinpis, shumaqta samachiyllapa.

¹⁴ Mayqan mana allinta rurashunanllapapaq ikikillapapi puritinllapamapis, Tayta Dyusman mañakuyllapa, paykunata bindisir yanapananpaq. Piru amami mañakunkillapachu kastigananpaqqa.

¹⁵ Chaynulla ukkuna aligriyatinnlapaqa, pullan aligriyayllapa. Ukkuna llakir waqatinllapapis, paykunawan waqayllapa.

¹⁶ Chaymi uknikillapa uknikillapa uk yarpuylla kar, kusa shumaqta kawsayllapa. Amami kusa kani nir imachu, chay mana imayjun, chaynulla mana yaçhaq chaykunawanmapis, chaylla yu-payna kawsayllapa.

¹⁷ Mayqan ima mana allinta rurashutinllapapis, amami paykunata mana allinta rurayta yarpunkillapachu. Ashwanmi tukuypa naypanpi kusala allin kaqkunatalata rurayta kamayllapa.

18 Chaymi imanullapis tukuywan shumaqta kawsayllapa.

19 Ukniykuna, mayqan ima mana allinta rurashutinllapaqa, amami qamkunalla rikar yaêchar imanachiytapis yarpunkillapachu. Ashwanmi dijayllapa Tayta Dyus paykunata rikar yaêchanqa. Chaqa Dyus nitin iskribikashakunapimi kaynu nin:

“Nuqami chay mana allinta rurar uchakuqkunataqa
allita rikar yaêchar kastigashaq”.
Chaynumi nin Amitunchikqa.

20 Chaynullami ninpis:

“Chay mana allinta rurashunaqkuna mallaqnatinpis, qaray.
Chaynulla yakunatinllapapis, upyachiyllapa.
Chaynu chay mana allinkunata rurashuqkunawan ruratkillapaqami,
paykunaqa pinqakutin qaqlanllapamapis kusa chupika intirupaq tikrakanqa” nir.

21 Piru amami dijankichu, chay mana allin kaqkuna binsishunanpaqqa. Ashwanmi allinkunalata rurar, mana allin kaqtaqa binsinkillapa.

13

Mantakuqninchikkunatami allita kasushunllapa

¹ Kay pachapi kaq tukuy mantakuqninchikkunata allita kasushunllapa. Chaqa Tayta Dyusmi tukuy paykunataqa êhurasha kay pachapi mantakunanllapapaqqa. Manami uk mantakuqqa

payllamantachu mantakuyan. Ashwanmi Taytanchik Dyus chaynu nisha katin mantakuyan.

² Chaymi mayqanpis chay mantakuqkunata mana kasur, kuntran tikrakarllapaqa Tayta Dyusta mana kasuyanllapachu. Chaymi chaynu tukuqqa saqrata kastigakanqa.

³ Chaqa chay mantakuqkunataqami Tayta Dyusqa çhurasha, mana allin ruraqkunata kastigatin, manchakur ama mana allinkunata rurananllapapaq. Chayrayku qamkuna allinlata ruraqkunaqa, amana manchakuyllapachu chay mantakuqkunaqa nuqakunatapis kastigamanqallapa nirqa. Chaymi mantakuqkuna kastigashunanllapata mana munarqa allinlata rurar kawsayllapa. Chaynuqami kusala allin runa nir alabashunqallapa.

⁴ Chaqa chay mantakuqkunaqami chaynu tukuyta allita rikarqa qamkunapaq byinnikilapapaq rurayan, Tayta Dyus munashannulla. Chay-ari qamkuna ima mana allinta rurasha karqa, chay mantakuqkunataqa manchayllapa. Chaqa manami yanqallachu paykunaqa Tayta Dyusta sirbiq yupay mantakuyanllapa. Chayraykumi mana allinta ruraqkunataqa, dirichuyjun kastigananpaqqa.

⁵ Piru chay mantakuqkunataqami, ama kastigakayta mancharlachu kasushunllapa. Ashwanmi chaynu kasunapaq allin nir yarpur kasushunllapa.

⁶ Chaymi chaynu allita rikamashanchikilaparayku, chay impwistuta pagrakunapaq kaqmatapis pagrakushunllapa. Chaqa paykunaqami pwiblunchikkunata allita rikar,

Tayta Dyus munashanta rurayanllapa.

⁷ Chayraykumi imata paykunata pagranapaq kaqtaqa pagrashunllapa. Chaymi impwistukunata pagrakunapaq kaqtapis pagrakushunllapa. Chaynulla tukuy rispitanapaq kaqmatapis rispitar kasushunllapa.

Tukuywan shumaqta kawsashunllapa

⁸ Amami mayqanta pitilamatapis dibinkillapachu. Ashwanmi uknikillapa uknikillapa dibinakuq yupay imuraspis kusalata llakinakunkillapa. Chaynu ruraraqami, Dyus nitin Moisés mantakushankunataqa tukuyta kumpliyankillapana.

⁹ Chaqa chaypiqami nin: “Warmiyjun manaqa runayjun kaqkunaqa, ukkunawanqa ama punuyllapachu. Ama wanuchikuyllapachu; ama suwakuyllapachu; ama uknikipaq llullakur rimayllapachu. Chaynulla ama ukkunapa imanta munapakuyllapachu” nir. Piru “Llakiy runa masakikunapaq, imanutaq qampa kwirpuykillapaq llakinki chaynulla” nishanlata rurarnaqami Dyus tukuy chay mantakushankunataqa kumpliyankillapana.

¹⁰ Chaqa uk runa ukninpaq chiqapta llakirqami, mana ima mana allintapis ruranchu. Chaymi uknikunata llakipar allinta rurar imanaqa Dyus tukuy mantakushankunataqa allitana kumplinllapa.

¹¹ Chaynu uknikillapakunapaq llakir imaqa, allita kwintata qukankillapa: Jesucristo shamunan diyaqami shipchamuyanna nir. Chaqa paypi chayraq kriyishaqami, kusa mas achka tyimpu-raq karan shamunanpaqqa. Piru kananqami

mana achka tyimpunachu kidan. Chayraykumi ama qillakurnachu Tayta Dyustaqa sirbiyllapa. Chaqa qillakur Dyusta mana sirbirqami, punuq yupay kayankillapa. Chaynu kashaykillapamanta kananqa rikêhakuq yupay kwintata qukayllapa: Imanumi kawsayani nir.

¹² Chaqa chay uchayjunkuna kawsayashan tyimpuqami tutaparaqlla yupay karmapis, achkillapaqna tikrakayan. Chaqa Jesucristo shamunan diyaqami shipchamuyanna. Chayraykumi, tutaparaqpi yupay mana allinkunata rurayashanchikkunataqa dijarna, ashwan achkila yupayna Tayta Dyus munashanlata rurar kawsashunllapa. Chaynuqami, chay tutaparaqpi mana allin ruraykunataqa binsishunllapa.

¹³ Chaynu achkiraqlapina kawsarqami, amana chay fyistakunapi sunsunulla tukunllapa chaykunaman rishunllapachu. Amami maêhashunllapachu. Tantyakar ama munashanchiklata rurashunllapachu. Amami runa kar, manaqa warmi karmapis ukwan ukwan punushunllapachu. Amami anyanakushunllapachu. Chaynulla amami inbidyanakushunllapachu.

¹⁴ Chaymi manana kwirpunchik munashannullata rurarnachu kawsashunllapa. Ashwanmi Amitunchik Jesucristo imanu kanatataq munayan, chaynulami kawsashunllapa.

14

Amami kriyiqpuraqa ukmanta rikanakushunllapachu

1 Wakin kriyiq masinchikkunaqami Amitunchik Jesucristupaq yaĉhachishanllapataqa manaraq allita intrakanllapachu. Piru chaynu katinllapamapismi ama kaynu ninkillapachu: “Qamqa manaraqmi allitaqa intrakankichu” nirqa. Ashwanmi shumaqta samachir pulla paykunawan kayllapa.

2 Chaqa wakin kriyiqkunaqami ninllapa: Tukuy mikuykunatashi mikuyta puytinllapa nir. Piru chay manaraq allita intrakaqkunaqami ninllapa: Chay tarpukushankunalatashi mikur, mana aychakunamataqa mikuyta puytinllapachu nir. *

3 Chayraykumi qamkuna tukuy mikuykunata mikuqkunaqa, ama ukmanta rikankillapachu aychata mana mikuqkunataqa. Chaynulla qamkuna aychata mana mikuqkunapis, amami ukmantaga rikankillapachu chay tukuy mikuyta mikuqkunataqa. Chaqa Tayta Dyusqami chayllata rikan wamrankuna nir.

4 Chaynu Taytanchik Dyus tukuyta shumaqta rikatinga, ĩpitaq kanki Dyuspa sirbiqninta mana allinta rikanaykipaqqa? Chaqa Tayta Dyuslami rikar yaĉhayta puytin, sirbiqninkunataqa, allinta rurasha katin, chaynulla mana allinta rurasha katinmapis. Piru, chay tukuy mikuyta mikuqku-

---

* **14:2** Chay tyimpukunapimi animalta wanuchir chay dyusnin nishanllapakunaman ĉhuraqllapa. Piru aychataqami wakinta chay fyistapi mikuqllapa, wakinta-shuypaqa rantikuqllapa. Chaymi Israelmanta wakin kriyiqkunaqa mana mikunaqchu. Chaqa niqlapami, chay aychata mikurqashi uchakuyanllapa nir. Piru wakin mana Israelmanta kaq kriyiqkunaqami, mikuranllapa. Chaqa paykunaqami kwintata gukaran, chay aychata mikurqami, mana uchakuyanllapachu nir.

nata, chaynulla chay aychata mana mikuqkunamatapismi, Tayta Dyusqa pudirninwan allinpaq tikrar, wamranpaqna riqsinqa.

⁵ Chaynullami wakin kriyiq masinchikkunapis ninllapa: Tukuy diyakunamantami uk diyala kusa mas shumaq, Tayta Dyusta aduranallapapaqqa nir. Piru ukkunaqami kriyinllapa, tukuy diyakunashi chaylla Tayta Dyusta aduranallapapaqqa nir. Chaymi ima diyapipis Dyusninchikta aduranarqa, adurashunllapa. Chayqami nuqanchikkunapina kanqa.

⁶ Chaqa tukuy diyamanta uk diyalapi, Tayta Dyusta adurananpaq nirmapismi ruranqa. Chaynulla tukuy diyami Tayta Dyusta adurananllapapaq nirmapis rurayta puytinqa. Chay tukuy mikuyta mikuqkunapismi mikunqa. Chaynulla aychata mana mikuqkunapis ama mikunqachu. Chaqa, mayqanninllapapismi Tayta Dyusta payji ninanllapapaq tukuy chaykunataqa rurayanllapa.

⁷ Yaçhashanchikllapanu kawsarmapis manami nuqanchikkuna munashanchiknullachu kawsayanchikllapa. Chaynulla wanurpis, manami nuqanchikkuna munashanchiknullachu wanuyanchikllapa.

⁸ Chaymi kawsayarqa Amitunchikta sirbinapaq kawsayanchikllapa. Chaynulla wanurmapis, payllapaq wanuyanchikllapa. Chayraykumi kawsayar, manaqa wanurmapis, Amitunchikllapaq kanchikllapa.

⁹ Chayraykumi wanushakuna, kawsaqkunamapis paypalla kanallapapaqqa, Amitunchik

Jesucristuqa wanur kawsamuran. Chaymi tukuylla payllapaq kanchikllapa.

¹⁰ Chaynu katinga, ¿imapaqtaq kriyiq masikikunataqa mana allinta rikankillapa? Chaynulla ¿imaraykutaq kriyiq masikikunataqa ukmanta rikankillapa? ¿Manaqachu qamkunalla rikar yaêhanakunaykillapapaq kankillapa? ¡Manami! Ashwanmi uk diya kayanqa tukuy nuqanchikkuna Tayta Dyuspa naypanman qimikashallapa rikar yaêhamanallapapaqqa.

¹¹ Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:

“Nuqallapaq jurarmi nishunillapa:

‘Tukuy riqsimarllapami, naypaypi qunqurir chiqap Dyus kanki nir alabamanqallapa’ ninmi Amitunchikqa”.

¹² Chaynu Dyus nishannumi allita yaêhanchikllapa, uk diyami Tayta Dyuspa naypanman qimikar imata rurashanchikllapatapis willashallapa, rikar yaêhamanallapapaq kanqa nir.

Kriyiq masinchikkunata ama disanimachishunllapachu

¹³ Tukuy chaykunata yaêharnaqa, amana ukninchikllapa ukninchikllapaqa ukmanta rikanakurnachu kawsashunllapa. Ashwanmi allita yarpushunllapa: Chaynu ukniykunawan ukmanta ukmanta rikanakutiyllapaqa, imanupiq chay kriyishanmanta disanimakur uchakunman nir.

¹⁴ Nuqa Pablumi, Amitunchik Jesucristupi allita kriyiq kar, yaêhani tukuy mikuykunata mikurqami mana uchakuyanchikchu nir.

Piru wakin kriyiq masinchikkunaqa mana chaynutachu yarpunllapa. Ashwanmi chaynu mikurqashi, uchakuyanchik ninllapa. Chaynuta yarpuchitingami, paykunalapaq mana allinchu kanqa.

¹⁵ Chaymi nuqanchikkuna tukuy mikuykunata mikuq karmapis, chay wakin mikuylata mikuqkunapa naypanpiqa, ama mikushunllapachu. Chaqa imanupi chaynu mikushallapa, munar mikurqami, uchakur Jesucristupi kriyishanmanta chiqanchakanmanllapa. Allita yarpuyllapa Jesucristuqami, paykunatapis washananpaq wanuran. Chaymi chaynu uchakuchir imaqa, manana chiqapta munanakur kawsaq yupaynachu kachuwannllapa.

¹⁶ Kuytawkish qamkunapaq allin nir yaçhayar, mikushaykillaparaykula ukkunata uchakuchitkillapa, wakin rikashuqkunaqa, “Imanutaq waknuqa kawsan” nitinllapa.

¹⁷ Chaqa manami mikushanchikrayku, upyashanchikrayku imachu Tayta Dyuspa mantakuyninpiqa kawsayanchikllapa. Ashwanmi Santu Ispiritu yanapamashallapa kusa aligrila, imatapis allinlata rurar tukuywan shumaqta kawsanallapapaqna kanchikllapa.

¹⁸ Chaynu kawsarmi, Jesucristuta allita sirbir, Tayta Dyus munashanlatana rurayanchik. Chaynuqami, wakin rikamaqninchikkunaqa ninqallapa: “Paykunaqami kusa shumaqta kawsanllapa” nir.

¹⁹ Chayraykumi imanupis kusa shumaqta ukninchikllapa ukninchikllapa kawsashunllapa. Chaynuqami animachinakushunllapa allitana

Jesucristupi kriyinallapapaq.

²⁰ Yaêhashanchikllapanu, tukuy mikuykunami allin. Nataq chay mana allin kaqqami, chay ukninchikkuna tukuy mikuyta mana mikuqkunapa naypanpi mikur uchakuchiyanchik chay. Chayraykumi mikuyraykulaqa ama ukninchikkuna kriyishanmanta chiqanchashunllapachu.

²¹ Chaymi ukniypa naypanpi tukuy mikuyta mikur, imata upyar, chaynulla imata rurarpis, chay kriyiq masinchikkunata uchakuchiyanchik nir yaêharqa, tukuy chay rurayashanchikkunataqa ama rurashunllapachu.

²² Chayraykumi tukuy mikuykuna allin miku-napaq nir kriyirqa, qamla allita yarpunkiman Tayta Dyuspa naypanpiqa. Chaymi mayqanpis allin kaqlata rurayani nir kriyirqa, payllapaq kusa shumaq kanqa.

²³ Piru uk kriyiq masinchik manaraq allita yaêhayar, kay mikuytami mana mikuyta puytinichu nir chaymanta mikurqa, uchakuyan. Chaqa kriyishanta mana rurar, chaynulla ima mana allinta rurarpis uchakuyan.

15

Amami munashaykilata rurarchu ukkunata yanapay

¹ Jesucristupi allita kriyiq kaqkunaqami, ama nuqanchikkuna munashanchiklata rurarnachu kawsashunllapa. Ashwanmi chay manaraq allita kriyiqkunata shumaqta yanapashunllapa, mas allita Jesucristupi kriyinanllapapaq.

2 Chaynu ukninchikkunata yanapar animachishallapami waran waranqa mas allitana kriyinqallapa.

3 Chaqa Jesucristumaqami, mana pay munashanllatachu ruraran. Ashwanmi runakunapaq llakir qischakarmapis, Taytan Dyus munashanlata ruraran. Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin: “Taytay, qamta musyashuqkunaqami nuqatapis musyamanllapa” nir.

4 Chaynuqami Tayta Dyus nitin unay iskribishanqa iskribikaran Dyus munashanta intrakanallapapaq. Chaymi chaynu intrakarnaqa, mana shaykuq paylapina yarpukur, aligriyashunllapa maydiyapis paywan kanchikllapa nir yaçharna.

5 Chaynu animachimaqinichik Taytanchik Dyus kusata yanapamanchikllapa, mana shaykuq paypi yarpukur kawsanallapapaq. Chaymi nuqaqa mañakuni Tayta Dyus yanapashutinllapa, Jesucristo yupay uk yarpuyula kar, qamkunapis uknikillapa uknikillapa yanapanakur shumaqta kawsanaykillapapaq.

6 Chaynuqami, tukuy uk yarpuyulana kar, tantalana alabankillapa Amitunchik Jesucristupa Taytan, Taytanchikllapa Dyustaqa.

Kriyiqkunaqa shumaqta rikanakushunllapa

7 Imanutaq Jesucristo kusa shumaqta rikamashanchikllapa Dyuswana kanallapapaq, chaynullami tukuy kriyiqkunaqa, maylawmanta karmapis ukninchikllapa ukninchikllapa kusa shumaqta rikanakushunllapa. Chaymi chayta rikarqa Taytanchik Dyusta alabanqallapa.

⁸ Chaqa allitami nishaykillapa: Jesucristuqami, shamuran Israel runakunata, chaynulla mana Israel runakunatapis washananpaq. Piru nuqakuna Israelmanta kaqkunataqami, washamananllapapaqqa unayllana rukuyl-lapakunata arniran, uktashi kaçhamuyanqa washamananllapapaq nir. Chayraykumi allita yaçhanchikllapa Tayta Dyusqami mana imalapipis llullakurchu, tukuy arnikushantaqa kumplin nir.

⁹ Jesucristuqami shamuranpis, mana Israelmanta kaq runakunata yanapar washatin, paykunapis Dyusta alabar ninanllapapaq: “Tayta Dyusmi kusata llakipamashanchikllapa” nir. Chaypaqmi Dyus nitin iskribikashakunapiqa kaynu nin:

“Nuqami mana Israel runa kaqkunawan adurashayki.

Chaynulla takir ima alabashaq kusala shumaq shutikitaqa” nir.

¹⁰ Chaynullami ninpis:

“Qamkuna mana Israelmanta kaqkuna, Dyus akrashan tukuy Israel runakunawan ali-griyayllapa” nir.

¹¹ Qashanmi ninpis:

“Qamkuna mana Israel kaqkunapis tukuynikillapa Tayta Dyuslata alabayllapa” nir.

¹² Dyuspa rimaqnin Isaiaspismi kaynu iskribiran:

“Imanutaq uk qiruta kuchusha qawamun, chaynumi Isaipa * ayllunmanta uk mantakuq rikarinqa.

---

* **15:12** Isaiqami unay gubyirnu Davidpa taytan karan.

Paymi tukuy mana Israel runakunataqa shumaqta rikar mantanqa.

Chaymi paylapi kusata yarpunqallapa” nir.

¹³ Tayta Dyus animachimaqninchiktami kusata mañakuni, qamkunata yanapashutinllapa maydiyaqa paywan kawsashaq nir yaçhar kusalata aligriyanaykillapapaq. Chaynullami mañakunipis tukuy kriyiqkunataqa Santu Ispiritu yanapashutinllapa, paypi yarpuyashaykillapata ama maydiyapis qunqarchu, kusa shumaqtana kawsanaykillapapaq.

Dyusmi Pabluta akraran mana Israel runakunata yaçhachinanpaq

¹⁴ Ukniykuna, allitami yaçhani qamkunaqa Dyus nishantaqa allita intrakashaykillaparayku, kusa llakipakuq kar, qamkunapura kusa shumaqtana kunsijanakuyta puytinkillapa nir.

¹⁵ Piru kay kartatami kaçhamuni, chay yaçhakushaykillapata ama qunqanaykillapapaq. Chaymi mana imatapis pakarchu, tukuy yarpushaykunata nishunillapa. Chaqa Tayta Dyusqami kusala allin kar akramasha,

¹⁶ mana Israel runakunata Jesucristupaq yaçhachinaypaq. Chaymi nuqaqa paypa shumaq rimashanta yaçhachishuyanillapa imanuwashakanaykillapapaqpis. Chaynu paypi kriyitkillapaqami Santu Ispirituqa qamkunata shumaqchashunqallapa. Chaymi imanutaq kuramaqa ufrindapaq nir imalatapis qimin Dyusman, chay yupaymi nuqapis qamkunata qimishunillapa, uk kusala allin ufrinditata yupayna Tayta Dyusqa rikashunanllapapaq.

17 Nuqa, Jesucristupi kriyiq katiymi, Tayta Dyus yanapamatin qamkuna mana Israel runakunata yaĉhachishushayllaparayku, Dyuspa naypanpi kusala aligri kani.

18 Chaqa manami nuqa rurashayrayku alabakar imachu parlashuyanillapa. Ashwanmi willashaykillapa, Jesucristo yanapamatinmi, allita rimar, rurar ima chay mana Israel runakunataqa allita yaĉhachisha kani, Dyusta imanu kasunanllapapaq nir.

19 Chaqa Dyuspa Santu Ispiritun pudirninwan yanapamatinmi, milagrukunata, mana ruraypaq shumaq imakunata ruratiy, chay rikamaqkunaga kwintata qukaranllapa Tayta Dyusmi kaĉhamasha nir. Chaymi Jerusalén pwiblumanta-pacha wak Ilírico lugarkaman allita yaĉhachikusha kani, Jesucristupa shumaq rimaynintaqa.

20 Chaqa, Jesucristupi kriyir washakananllapapaqqa imanupis yaĉhachikusha kani, tukuy may lugarkunapi manaraq uyapashanllapakunapi. Chaynu puntata chay lugarkunapi yaĉhachikurqami, mana ukkuna yaĉhachikushanpa ananpichu yaĉhachikusha kani.

21 Ashwanmi yaĉhachikusha kani, imanutaq Dyus nitin iskribikashakunapi kaynu nin chaynulla:

“Chay mayqanpis mana uk kutilamapis paypaq uyakusha kaqkunami uyapanqallapa.

Chaynulla manaraq uyaqkunaqami allita intrakanqallapa paypaqqa” nishannulla.

Pablumi Roma pwibluman riyta yarpuran

22 Kusatami qamkunaman shamur watukushuyllapata munasha kani. Piru kanankamanmi manaraq shamuyta puytishachu kani, kaypi achka pwiblukunaman rir yaĉhachikunaypaq kashanrayku.

23 Piru kananqami kay pwiblukunapiqa tukchishana kani yaĉhachikunaypaq karan chaytaqa. Chaymi kananqa kusata rikashuyllapata munar,

24 chay España pwibluman pasaqnula, watukushuqllapaqa shamuyta munani. Chaynu chaypi qamkunawan aligriyashallapa imanaqa, yarpunipis qamkuna yanapamatkillapa Españaman rinaypaq nir.

25 Piru manaraq qamkunaman shamuyarqami, Jerusalén pwiblumanraq rishaq, chaypi kaq kriyiq masinchikkuna ima ministiyashankunata apar.

26 Chaqa kay Macedoniamanta, chaynulla kay Acaya pwiblumanta kriyiq masinchikkunami, chay Jerusalén pwiblumanta Israel kriyiq masinchikkuna mana imayjun kaqkunata yanapananpaq imalataqa tantashallapana.

27 Chaynu paykunalla ukninkunata yanapayta yarpurqami, kusa allinta rurashallapa. Chaqa imanutaq Israelmanta kriyiq masinchikkunamaqa paykuna mana Israel runakunata yanaparan Jesucristupi kriyinanllapapaq. Chaynulla kanan chay mana Israelmanta kaqkuna, Israelmanta kriyiq masinkunata ima ministishanpi yanapashanqami, kusala allin.

28 Chaymi chay tantashanllapataqa nuqalla apashaq chay mana imayjun Israel

runakunamanqa. Chaymantaraqmi España pwibluman riqnu watukushurllapa pasashaq.

²⁹ Chaymi allita yarpukuni, qamkunaman shamur yaçhachikutippismi, chaypipsis Jesucristuqa kusata yanapamanqa nir.

³⁰ Ukniykuna, Amitunchik Jesucristupa shutinpi, chaynulla Dyuspa Santu Ispiritun munamaqninchikpimi mañashunillapa, nuqawan pulla mañakutkillapa Tayta Dyus nuqata yanapamananpaq.

³¹ Tayta Dyustami mañayllapa washamananpaq chay Judea pwiblupi kaq mana kriyiq runakunamanta. Mañakuyllapapis chay tantashanllapata apatiy, Jerusalenpi kriyiq masinchikkunaqa kusa aligrila aypananllapapaq.

³² Chaynulla mañakuyllapapis, Dyus munatin aligrila qamkunaman çhamur chaypi samatiy, kusata animachinakunallapapaq.

³³ Nuqapismi mañakuni, Taytanchik Dyusqa kusa shumaqtana qamkunata kawsachishunanllapapaq. ¡Chaynumi kanqa!

16

Tukukanantami Pablo saludakun

¹ Ukniykuna, kaytami nishaykillapa: Qamkunamanmi kriyiq masinchik mama Febe shamuyan watukushuqllapa. Payqami, Cencrea pwiblupi kriyiq masinchikkunata allita rikar yanapan.

² Chaymi Amitunchik Jesucristupa shutinpi nishunillapa: Pay qamkunaman çhamutinga imanutaq Dyuspa allin kaqninkunamaqa samachinakun, chaynu samachinkillapa. Chaynulla tukuy ima ministishanpipismi

yanapankillapa. Chaqa payqami kusa achka kriyiqkunata, chaynulla nuqatapis yanapamasha.

³ Imaraq saludapamankillapa kriyiq masinchik Priscilata, * chaynulla runan Aquilatapis. Chaqa paykunaqami nuqawan pulla kar, tukuy imapi yanapamashallapa, Jesucristupaq allita yaĉhachikunayllapapaq.

⁴ Paykunaqami, chay tukuy saqra imakunamanta washamananrayku mana imatapis mancharchu, listu karanllapa wanunanllapapaqmapis. Chaymi paykunataqa kusata payji nini. Piru manami nuqalachu payji nini. Ashwanmi tukuy chay mana Israel kaq kriyiq masinchikkunapis, paykunataqa kusata payji ninllapa.

⁵ Saludapamankillapapis Priscilapa, Aquilapa wasinpi kriyiq masinchikkuna tantanakuqtapis. Chaynulla munashay masiy Epenetutapismi imaraq saludayllapa. Chaqa Asia pwiblukunapiqami Jesucristupi kriyiqqa, pay puntataqa karan.

⁶ Saludapamankillapa ukniy Mariatapis. Chaqa payqami kusata yanapashushallapa.

⁷ Saludapamankillapapis Israelmanta kaq masiy Andronicuta, Juniastapis. Chaqa paykunaqami nuqamantaqa mas puntata Jesucristupi kriyiq karan. Chaynullami, nuqawan pulla karsilpipis karanllapa. Chaynu kusa allita kriyishanllaparaykumi, wakin kriyiqkunata rikar yaĉhachikunamantaqa, paykunaqa kusa mas

---

* **16:3** Wakin iskribikashakunapimi “Prisca” nin.

allita riqsikasha kaq apustulkunapaqqa.

⁸ Saludapamankillapapis munashay ukniy Ampliastapis.

⁹ Saludapamankillapapis yaçhachikuq masiy Urbanuta, chaynulla munashay masiy Estaquista,

¹⁰ chaynulla Apelestapis. Chaqa payqami qis-chakarmapis, Jesucristupi allita kriyishanman-taqa mana ashunchu. Saludapamayllapapismi Aristobuluta tukuy aylluntinta.

¹¹ Chaynulla saludapamayllapapismi Israelmanta kaq masiy Herodionta, chaynulla Narcisupa tukuy ayllunkuna Amitunchik Jesucristupi kriyiqkunatapis,

¹² chaynulla ukninchik Trifenata, Trifosatapis ima. Chaqa kay warmisitakunaqami Amitunchik Jesucristo munashannulla ukninkunata kusata yanapanllapa. Saludapamayllapapismi munashay ukniy Persidatapis. Chaqa paypismi Amitunchik Jesucristo munashannullata rurur kusata yanapakusha.

¹³ Saludapamankillapapis kusa allita kriyiq masinchik Rufutapis, mamantinta. Chaqa mamitanqami mamay yupay munamar, kusata yanapamasha.

¹⁴ Saludapamankillapapis Asincrituta, Flegon-tita, Hermasta, Patrobasta, Hermesta. Chaynulla saludayllapapis tukuy kriyiq masinchik payku-nawan tantakaqkunatapis.

¹⁵ Saludapamankillapapis Filologuta, Juliata, Nereuta irmanantinta, chay Olimpasta, payku-nawan tantacaq kriyiq masinchikkunatapis.

¹⁶ Chaynumi uknikillapa uknikillapa kusala

rispituwan shumaqta saludanakunkillapa.
 † Chaynullami tukuy iglisyamanta kriyiq
 masinchikkunapis saluduta kaçhamun
 qamkunaman.

17 Ukniykuna, kusalatami rugashunillapa
 kuytakanaykillapapaq, chay mana allinkunata
 yaçhachikuqkunamanta. Chay paykunaqami
 ukman yaçhachikuykunata yaçhachir, ukninchikku-
 nawan mana shumaqtanachu rikanachi-
 mayanchik. Chaqa chay runakunaqami, chay
 yaçhakushaykillapataqa kuntrar, ukman mana
 allinta yaçhachikunllapa. Chayraykumi chay
 paykunawanqa ama piçhunakuyllapachu.

18 Chaqa paykunaqami Amitunchik Jesucristo
 munashanta mana rurarchu, munashanlata ru-
 rar kawsanllapa. Paykunaqami kusala shumaqta
 rimaq tukurla, chay manaraq allita intrakaqku-
 nataqa dasna ingañanllapa.

19 Ukniykuna, tukuylami yaçhanllapa qamku-
 naqami Dyus nishanta allita kasuq runakuna
 kankillapa nir. Chaymi kusata aligriyani. Piru
 munanimi allin kaqkunlata rurar, ama chay
 mana allin kaqkunataqa ruranaykillapapaqchu.

20 Chaynu allinlata ruratkillapaqami, kusa
 shumaqta kawsachimaqninchik Tayta Dyusqa
 dasna yanapashunqallapa, dyablupa mantaqnin
 Satanasta binsir saruçhanaykillapapaq.

Amitunchik Jesucristo kusata llakipar yana-
 pashunqallapa.

---

† **16:16** Kusa rispituwan shumaqta saludanakuyllapa nirqami
 niyan, unaykuna muchanakur saludanakuq kashanrayku.

21 Saludutami kaçhamun, yaçhachikuq masiy Timoteo, chaynulla Israelmanta kaq masiykuna Lucio, Jasón, Sosípater ima.

22 Nuqa willatiy, Tercio kay kartata iskribiqpismi, Amitunchik Jesucristupa shutinpi saludashunllapa.

23 Ukninchik Gayupismi saludashunllapa. Chaqa paypa wasinpimi, nuqa Pabluqa tayani. Chaynulla payqami kriyiq masinchikkunatapis wasinpi samachin. Chaynulla kay pwiblupa tisurirun Erasto, chaynulla ukninchik Cuartupismi saludashunllapa.

24 Jesucristumi tukuy qamkunata llakipar, yanapashunqallapa. ¡Chaynumi kanqa!

Pablumi kay kartata tukchinanpaq Dyusta kusata alaban

25 Kananqa Taytanchik Dyusta alabashunllapa. Chaqa payqami allita Jesucristupi kriyir kawsanallapapaq yanapamanchikllapa. Payqami kusa unaymanta-pacha Israel runakunata chaynulla mana Israel runakunatapis imanuwashananpaq yarpuran. Piru chaynu yarpurmapismi, achka tyimputaraq mana mayqantapis intrachiranchu tukuy runakunata washayanqa nirqa.

26 Piru kananqami intrachimashanchikna imanuwashakananpaq nirmapis. Chaymi nuqakunaqa, unay rimaqninkuna iskribishannulla tukuy tyimpupaq kawsaq Dyusninchik munashannulla allita intrachishuyanillapa, mana Israel runakunata, chaynulla Israel

runakunamatapis Jesucristupi imanun kriyir
washakanaykillapapaq nir.

²⁷ Chaymi Jesucristurayku, tukuy imata yaçhaq
Taytanchik Dyusta tukuy tyimpupaq alabashun-
lapa.

Chaynumi kanqa.

Mushuq Testamento
New Testament in Quechua, Lambayeque
(PE:quf:Quechua, Lambayeque)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Quechua, Lambayeque

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Quechua, Lambayeque [quf], Peru

Copyright Information

© 2008, Bible League International. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Quechua, Lambayeque

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files
dated 30 Dec 2021

05704580-9dc6-511f-8a91-aead14f3eb5a